

MAGYARAI

Taxa postala aprobat form

fogpép

HUNGARIA Tp. T. „Dunaposta“ BUDAPEST Postafiók 151.

Főszerkesztő és szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

Laptulajdonos: **SZENT LASZLÓ NYOMDA R-T.**
Felelős igazgató: **FOLLMANN GÉZA**
Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyárfás Elemér**

Zsidó és arab oldalról egyaránt ellenzésre talált az angolok újabb palesztinai terve

Véres tüntetéseket és terrorcselekményeket váltott ki a „Fehér Könyv” közzététele. — Jeruzsálemben és Haifában zavargások vannak

Londonból jelentik: Az angol kormány közzétette a Fehér Könyvet, amely Palesztina államjogi helyzete tekintetében Anglia újabb javaslatát tartalmazza.

E politika célkitűzése a Fehér Könyv szerint az, hogy tíz esztendő elmúltával független palesztinai állam létesíthessék. A zsidó bevándorlásra vonatkozólag a Fehér Könyv előírja, hogy a következő öt évben 75.000 zsidó vándorolhat be Palesztinába.

A Fehér Könyv bevezetésében hangsúlyozza, hogy a londoni Palesztina-értekezlet sikertelensége arra készítette az angol kormányt, hogy megváltoztassa palesztinai politikáját. A Balfour nyilatkozat nem magyarázható olyképpen, hogy Palesztinát arab lakosainak akarata ellenére zsidó állammá változtassák. Az angol kormány e nyilatkozata értelmében megkönnyítette 1922-től kezdődőleg több mint 300 ezer zsidónak Palesztinába való bevándorlását, úgyhogy ma a zsidók Palesztina lakosságának egyharmadát teszik ki. Másrészt viszont az arabok sem hivatkozhatnak Mac Mahon nyilatkozatára olyértelenben, mintha ez a nyilatkozat jogot adna arab jellegű Palesztina megvalósítására. Azért az angol kormány elhatározta független állam létesítését, amely öt év múlva megválaszthatja törvényhozó testületét.

A Fehér Könyv oly módon kívánja biztosítani a független palesztinai állam létét, hogy abban az államvezetés felelősségének megosztásában úgy az arabok, mint pedig a zsidók igényei kielégülést nyerjenek. A következő tíz

év elteltével Anglia olyan javaslatot fog tenni, amely mindkét fél érdekeinek megfelel. Az átmeneti időben az angol kormány igazságos kormányzatot igyekszik megvalósítani a népesség számarányának figyelembevételével.

A bevándorlás kérdését a következőkben

A Fehér Könyv nyugalom helyett zavarokat hozott Palesztinában

Jeruzsálemből jelentik: A zsidó nemzeti tanács csütörtök reggeltől kezdve általános sztrájkot rendelt el a Fehér Könyv ellen való tiltakozásul. A zsinagógában délelőtt tíz órakor az egybegyűlteket előtt felolvasták a zsidó nemzeti tanács kiáltványát. Délután három és tíz óra között összeszármolták a 18—35 év közötti férfiakat és nőket. Az utcákon mindenfelé kiáltványokat ragasztottak ki a következő szöveggel: „Harc az áruló politika és az ilyen politikán nyugvó rendszer ellen! Ez a nap nem a gyász és panasz, hanem a harc és megszámláltatás napja!”

Az angol tervek arab részen is nagy ellenzést váltottak ki. Az arabok is sorozatos tüntetéseket rendeznek. A Fehér Könyv ellen tüntető arabok gyújtóbombát dobtak a bevándorlási iroda helyiségébe. A vizsgálat szerint összesen öt bombát dobtak. Az épület öreit, két zsidót, holtan találták a bejárat előtt. Maga az épület kigyult és elhamvad.

Haifából jelentik: A Fehér Könyv kiadása Haifában is zavargásokat okozott. Csütörtökön

részletezi a Fehér Könyv. A bevándorlás ügyében, — írja — az ország gazdasági befogadó-képessége kellene, hogy mértékadó legyen. Nem tagadható azonban, hogy az arab lakosság állandó aggodalommal nézi a zsidó bevándorlást s ezzel magyarázhatók meg a folyton ismétlődő surlódások és zavargások. Egy arab államoktól körülvett zsidó állam létesítése állandó nyugalanság tűzfészkeként teremtené meg a Közel-keleten.

Másrészt viszont nem lehet teljesen megállítani a zsidók bevándorlását Palesztinába. Azért a Fehér Könyv a következő öt esztendőben évi 10.000 zsidó bevándorlást írja elő, vagyis öt év alatt összesen 50.000 zsidó bevándorlást s ezenkívül Palesztina befogadhat a következő öt évben 25.000 zsidó menekültet.

A Fehér Könyv ezután a zsidók földvásárlásának ügyével foglalkozik és leszögezi, hogy ez továbbra is a palesztinai legfőbb angol bizottság hatáskörébe fog tartozni.

délelőtt négyezer fiatalember gyülekezett a műegyetem udvarán. A tüntetők jelképesen elégették a Fehér Könyvet. Ezután nagy tömegben végig vonultak az utcákon és azt kiáltották: „Nem hajlunk meg a rendelet előtt!”

Az amerikai zsidóság is harcot indít az angolok palesztinai politikája ellen

Newyorkból jelentik: A Fehér Könyv közzétételével kapcsolatban Goldmann, az amerikai Palesztina-bizottság és az amerikai Cionista Szervezet elnöke, felszólított minden amerikai zsidót, tegyen esküt, hogy az angol palesztinai politika ellen harcolni fog.

A legfelsőbb arab tanács elutasította az angol javaslatot

Jeruzsálemből jelentik: A legfelsőbb arab tanács úgy döntött, hogy elutasítja az angol kormány palesztinai javaslatát. Az egyiptomi kormány hivatalosan közölte az angol kormánnyal, hogy a palesztinai araboknak nem tanácsolhatja a Fehér Könyvben foglalt javaslatok elfogadását.

Palesztina ügye az angol alsóház előtt

Londonból jelentik: MacDonal gyarmatügyi miniszter jelentést olvasott fel az alsóházban a palesztinai helyzetről. A jelentés szerint a helyzet nyugodtnak mondható.

A zsidók általános sztrájkja mindenütt tovább tart, s a közlekedés szünetel. Tel-Avivban a tömeg behatolt a kormányzóság épületébe, felgyújtotta a butorokat és telekkönyveket, valamint a fontos iratokat.

Az alsóházban hétfőn és kedden folytatják a kormány palesztinai politikájának vitáját.

Bolivia csatlakozik a kommunistaellenes egyezményhez

Newyorkból jelentik: Bogotai jelentés szerint Bolivia csatlakozni akar az olasz-német-magyar-japán kominternellenes egyezményhez. Ha a csatlakozás ténylegesen is bekövetkezik, Bolivia lesz az első amerikai ország, amely nyíltan állást foglal a bolsevizmus ellen.

A balti államok nem érzik magukat veszélyeztetve Németország felől

A német birodalom és az észak-keleti kisállamok között megnemtámadási szerződésről folynak tárgyalások

Berlinből jelentik: Hivatalos jelentés szerint Hitler április 28-iki beszéde alapján a német birodalmi kormány és az eszt. lett, dán, norvég, svéd és finn kormány között tárgyalások kezdődtek, melyek egyrészt az említett országok, másrészt Németország közötti megnemtámadási egyezmény kötésére irányulnak. A tárgyalások Esztországgal és Lettországgal már befejezés előtt állanak. Dániával elvi megegyezés jött létre a közeljövőben megkötendő meg-

nemtámadási egyezmény tárgyában. A svéd, norvég és finn kormány újból kijelentette, hogy nem érzi magát fenyegetve Németországtól és a semlegesség, sérthetlenség és függetlenség alapelveinek fenntartásával nincs szándékában semilyen országgal sem megnemtámadási egyezményt kötni. Ezért fölöslegesnek tartanak ilyen egyezményt és megállapodtak a német kormánnyal abban, hogy a tervre nem térnek vissza.

a külügyminiszter beszéde a szövetség gazdasági tanácsá- nak ünnepélyes megnyitó ülésén

Bucuresti. Saját tud. Jelentettük, hogy szerda délelőtt 11 órakor megnyitott a Balkán-szövetség gazdasági tanácsának hetedik ülészaka. Az ünnepélyes megnyitó ülésen, amely a bucuresti kereskedelmi kamara dísztermében. Gafencu elnökletével folyt le, a külügyminiszter a következőket mondotta megnyitó beszédében:

— Örömmel üdvözölöm Bucurestiben a Balkán-szövetségi gazdasági tanácsának kiküldöttjeit.

— A legutolsó összejövetel alkalmával hangsúlyoztuk annak szükségességét, hogy a négy baráti ország szövetségének célkitűzéseit egyre határozottabban megállapítsuk és egyre nagyobb jelentőséget kölcsönözzünk ennek a szövetségnek. Azok az események, amelyek azóta bekövetkeztek és amelyek még mindig gyors ütemben követik egymást csak megerősítették elhatározásunkat.

— A Balkán-szövetség küldöttségeinek elsőrendű feladata ma is az, hogy megadják ennek a politikai alakulatnak azt az egységet, amelyre szüksége van. Közös békeeszményünk s a biztonsági és függetlenségi gondolat, amely egyformán áthat bennünket, köteleességünk teszi, hogy közös erőfeszítéssel mérlegeljünk és hozzuk egymáshoz közel gazdasági érdekeinket és hogy ezekben a nehéz időkben megvonjuk termelésünk, árucsereszervező eszközeink és közlekedési rendszerünk fejlesztésének egységes irányvonalait.

— A feladat nem könnyű. A szövetség minden tagállama abból a szempontból tanulmányozta lehetőségeit, hogy közgazdasági erejét Közép- és Nyugateurópa felé érvényesítse illetve terjessze ki. De ritkán fordítottuk figyelmünket magunk felé, hogy megvizsgáljuk azokat a módokat, amelyek a szomszédokkal való összefüggésben erősíthetők és fejleszthetők gazdasági életünket. Elkülönböztünk egyik a másiktól. Azoknak a megpróbáltatásoknak kellett közbejönniük, amelyek ma átmege Európá, hogy a „Balkán” szónak határozott politikai értelmet adjunk és hogy ezekben a zürzavaros időkben a béke megőrzésére irányuló közös és egyértelmű erőfeszítéssel jellemezve ruházzuk fel. Önöknek most mindenképp gazdasági jelentőséget kell kölcsönözniük a szövetségnek. Megvannak a kérdés megoldására a szükséges

adottságok. A Duna testvéri viszonyt létesít Jugoszlávia és Románia között. S a Duna torkolata és a tengerszorosok, mindmégannyi közlekedési utak, amelyek egyesítik Románia és Törökország közötti közlekedést a közép-európai és a Földközi-tenger keleti részén elterülő országokat.

— Azok között az állomások között, amelyek a vízi utak áthaladnak, Görögország mindig serkentője volt a keleti kereskedelemnek. Más állomások, amelyek becsülettel képviselték a török, jugoszláv és román színeket, egyre jobban fejlesztik az országaink közötti eleven kapcsolatokat.

— Akár arról van szó, hogy Jugoszlávia és Románia közös mezőgazdasági érdekeit megvédjük, akár arról, hogy kielégítsünk más, köztünk és Földközi-tengeri barátaink közt fennforgó érdekeket, akár pedig arról, hogy utakat és hidakat építsünk főbb városainknak, — Belgrád—Bucuresti, Bucuresti—Szófia és Szaloniki — összekötésére, a Balkán-szövetségekre nagy küldetés vár a közös erőfeszítések, az árucserre és a közlekedési utak megszervezésében.

— S ha már a közlekedési eszközökről beszélek, hadd említsem meg a Balkán-államok közötti légi forgalom fejlesztésének a szükségességét. E légi utak összekötik ma az összes európai államokat. Nem szabad e tekintetben irt hagynunk a Balkánon, hanem arra kell törekednünk, hogy a Balkán-államok egét is egyre több légi út hasítsa át.

— Természetes dolog, hogy nem szándékunk bármely balkáni népet is kizárni a közös érdekek szolgálatának ez együttes megszervezéséből. Sajnáljuk, hogy nem láthatjuk közöttünk, bármennyire óhajtottuk volna is, a bolgár nép képviselőit. Mégsem veszítjük a reményt, hogy meggyőzhetjük majd Bulgáriát, — amelyhez közelhoz minket a szaloniki egyezmény, — hogy a Balkán-szövetség munkálataiban való részvétel nem ártana ama balkáni nép tekintélyének, jövőjének és természetes érdekeinek, amelynek sorsa mégis csak össze van kötve szomszédainak sorsával.

— Meg kell még említenem ez alkalommal, szövetségünk sem gazdaságilag, sem pedig politikailag nem irányul senki ellen. Nem akadályozza meg ez a szövetség azokat a kapcsolatokat, amelyeket valamelyik tagállam más európai állammal létesíteni óhajt. Meg vagyunk győződve, hogy a kapcsolatok nem állítják szembe egyik tagállamot sem a másikkal. Ezeket a kapcsolatokat nem szabad se gyöngíteni, se kevesbíteni, hanem ellenkezőleg szaporításukra kell törekedni. Az erőnek, amelyeket a Balkán-szövetség magában foglal nincs más céljuk, mint hogy a közzrend és a béke szellemében szolgálják országaink ügyét.

Megkezdődött a 28-ik Országos Katolikus Nagygyűlés Budapesten

Az első napot az ifjúságnak szentelték

Budapestről jelentik: Aldoocsütörtökön kezdődött meg Budapesten a 28-ik Országos Katolikus Nagygyűlés. Az első napot nagyrészt az ifjúságnak szentelték és a résztvevőket különvonalok vitték az ország különböző részéből a fővárosba. Reggel 9 órakor a Hősök terén Veni Sancte és ifjúsági szentáldozás volt, mely

után a katolikus agrárfiússági mozgalom tartott legénygyűlést az Iparcsarnokban.

A megnyitó diszülés délelőtt fél 12 órakor volt a Vigadóban. A megnyitó beszédet Serédi Jusztinián mondotta, majd Angelo Rotta pápai nuncius üdvözölte a nagygyűlés résztvevőit.

Háborus emlék

*

A világtörténelemnek talán egyetlen korszaka, egyetlen időpontja sem nyújtott oly korlátlan lehetőséget a rendkívüli esetekre, a csodálatos véletlenekre, a sohanemgondolt találkozásokra, mint a világháború vérvizataros négy esztendeje. Emberek kerültek az alföld békés délibájos rónájáról az azürkéi olasz ég alá, volgamenti hajólegények énekelték panaszos éneküket a szeszélyes Tisza partjain, erdélyi székely izmok Szibéria ősréngeteiben döngötték az évszázados faóriásokat...

Emberek találkoztak, — emberek tüntek el egymás szemei elől és évek múltán, amikor megint szembenállottak egymással ismerősen, de mégis ismeretlenül kutatták egymás vonásait...

*

1918 május havában Északolaszország egyik kis községébe vezényelték századommal. Annak a zászlóaljnak voltunk tagjai, amelynek kiválogatott emberei jelentős szerepet kaptak az emlékezetes piavei támadás sikeres végrehajtása esetén. Gyakorlatoztunk, ismerkedtünk a tereppel, hiszen a tervek szerint csapattestünknek Velence irányában kellett volna előrenyomulni. Éjjel-nappal ugyanazt a feladatot hajtottuk végre, hogy támadás esetén minden honvéd tudja kötelességét.

Egyik délben gyakorlatozás után a századot szállására küldtem, magam pedig künn a falu határában maradtam még egy kicsit élvezni a ragyogó olaszországi májust.

Egyszerre kis csoport közeledett a szomszéd ezred felől. Orosz foglyok voltak, akiket itt a front mögött különféle munkákra, főként útépitésre használtak. Ugyalászik most mentek ebédelni. Amint közvetlen mellettem elhaladt a kis csoport, magyar beszéd hangja ütötte a fülemet.

met. Az egyik orosz fogoly beszélt magyarul az őket kísérő kakastollas tábóri esendörhöz. Csodálkoztam ezen, hiszen nagyon kevés orosz volt, aki meg tudta tanulni a számukra nagyon nehéz magyar nyelvet.

Megállítottam őket és magamhoz szólítottam a magyarul beszélő oroszot.

— Hol tanultál meg ilyen jól magyarul? — kérdeztem tőle.

— Gömör megyében főhadnagy úr, — felelt az én muszkám.

— Mikor kerültél fogságba? — kérdeztem tovább.

— 1915 május tizennyolcadikán, Luttkownál — mondotta az orosz.

Luttkownál... tizenötben — és éppen május tizennyolcadikán?... Hiszen éppen azon a napon, annak a községnek a határában nyomultam előre géppuskás osztagommal. Nagy küzdelem folyt ott, hiszen Luttkow beleesett az akkor meginduló presemysl—grodecki vonalon folyó offenzívába.

Gigarettával kínáltam a hatalmas szál oroszot és izgatottan kértem, mesélje el részletesen fogságjajátásának körülményeit.

— Körülbelül délelőtt 11 óra lehetett — kezdte emberem. Hátul voltam egy tartaléknak szánt ezredben, amikor nagy veszteségünk miatt minket is tűzbe vetettek. Egy erdőből törtünk ki a síkság felé, de alig hagytuk el az erdőt láttuk, hogy helyzetünk már reménytelen. Jobbról is ellenség, balról is ellenség, szemben is ellenséges puskák dörögtek... vissza nem mehettünk... Kirántottuk fehér zsebkendőnket és bár még első vonalunk nem adta meg magát, reméltük, hogy rajtuk keresztüljutunk. Inkább a fogságot vállaltuk, mint a halált. A fehér kendő, a megadás jele lobogott kezünkben, de szörnyű elkéseredésünk, az ellenség még ekkor sem szüntette be a tüzelést és egy útszéli árokba alig néhány lépésnyire tőlem egy magyar géppuska ontotta ránk gyilkos golyó-

zaporát. Sikerült közel küsznöm a géppuskához és elkéseredésemben már föl akartam kapni fegyveremet, hogy a puská agyával szútsak arra a tisztre, aki a géppuska mellett volt és éppen egy új töltényhevedert vezetett be a géppuskába. Fiatal tisztt volt és ahogy még szinte gyermekes arcára esett tekintetem, lecsúszott kezem a fegyverről. Hiszen édesanyja van neki is... és talán fiatal felesége... vagy menyasszonya... És eldobtam a puskát. Elfogtak — fejezte be elbeszélését az orosz fogoly.

— Idegesen szívtam cigarettámat és szívem szokatlanul erősen dobogott az izgalomtól, amíg az orosz elbeszélése tartott. Éreztem azt a gyűlöletet, amit az az ellenség érzett abban a pillanatban, amikor fehérkendővel rohan; meg akarja adni magát, mégis minden emberi érzés ellenére a géppuska halálhozó tüze fogadja. Éreztem, nagyon jól éreztem ennek a pillanatnak minden keserűségét, hiszen az a fiatal tisztt, aki 1915 május 18-án Luttkow határában amellet a géppuska mellett feküdt és aki abban a pillanatban a hevedert bevezette a gyilkos fegyverbe, az a tisztt, az az ellenség — én voltam.

És kétségbeesetten magyaroztam most a fogolynak, aki meglepődve bámult rám, hogy akkor nem tehettem másként, mert parancsom volt, hogy még a fehérkendős oroszokra is löni kell. Az volt ugyanis a velünk szembenálló orosz ezrednek a szokása, hogy fehérkendőt lobogtatva rohantak előre és mikor mi tüzet szüntette állásunkból kibujva elbük mentünk, akkor váratlanul gyilkos sortüzet adtak le ránk. Ezért kellett nekem akkor is löni, hiszen negyedórával azelőtt legjobb barátomat és századát semmisítették meg az oroszok ilyen fehérkendős cselvételével.

Jól esett elmondanom ezt a bánatos oroszznak. Láttam eloszlott arcáról a gyűlöletet, amit pillanatokkal azelőtt még oly élesen rajzolt ki az emlékezés tüze.

M. Z.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Sokfelé zivatar, szombaton a m. leg kissé csökken.

Győzelmi örömmünkségek Spanyolországban

Burgosból jelentik: A spanyol városokban csütörtökön örömtüzeket gyújtottak az új békekorszak eljövételének örömeire. Franco a győzelmi ünnepek során fogadja a diplomáciai testület tagjait.

Megszűnik a prágai angol követség

Londonból jelentik: Mint jól értesült helyről közlik, a német birodalmi kormány közölte az angol kormánnyal, hogy a prágai angol követségnek május 25-én túl nem lesz területen-kivüliségi joga.

Algirből tömegesen térnek vissza az olaszok hazájukba

Rómából jelentik: Algirből csütörtökön 238 olasz tért vissza hazájába. Azért hagyták el Algirt, mert nem akarták fölvenni a francia állampolgárságot s emiatt munkanélküliekké váltak.

Nagy fényvel ünnepelte meg Nagyvárad városa a „Hősök nap”-ját

Nagyvárad. Saját tud. A „Hősök napját” ebben az évben is nagy fényvel és pompával ünnepelte meg a város. Csütörtök reggel valamennyi templomban ünnepi istentiszteletet tartottak, majd megindult a nép zarándoklása a temetők felé. A görög katolikus egyház az olasz temetőben levő névtelen hősök sírjánál tartott megemlékező gyászistentiszteletet, míg a Rulikovszky-temetőben a görögkeleti egyház papjai végezték a kegyeletes szertartást.

Már a kora délelőtti órákban katonák sorakoztak végig a Dorobantilor-uton és a General Mosoiu-utcán, hogy megadják a méltó keretet a felvonuló Országőröknek és az iskolák növendékeinek. Délelőtt tíz órakor indult meg az ünnepi menet a Rulikovszky-temető felé. A menet élén fiatal Országőr-leányok és fiúk hatalmas koszorukat vittek és végig a menetben minden fiú és leány virágot tartott a kezében, hogy majd elhelyezze a hősök sírja fölött. A leányiskolák növendékeit követték a fiúiskolák növendékei, a tanári kar vezetésével, majd a katonai és polgári hatóságok vezetői tüntek fel a menetben: Georgescu ezredes-prefektus, Chirila Augustin polgármester, Filipescu táblai főelnök, Nicu táblai főügyész, dr Clonta Eugen rendőr-kezesztor, Plesianu törvényszéki főelnök, dr Ieremie Miklós vezetőügyész, a város és megye tisztviselői kara, valamint a pénzügyigazgatóság főhivatalnokai, valamennyien a Nemzeti Ujjászületés Frontjának ünnepi formaruhájában. A menetet egy katonai díszszázad zárta be, amelynek élén a katonazenekar gyászindulókat intonált. A város közönsége pedig autón, kocsin és villamoson hatalmas virágcsokokkal igyekezett a temetőbe, hogy lerójjá kegyeletét a hősök sírjánál.

Délelőtt tizenegy órakor kezdődött az istentisztelet a Rulikovszky-temetőben, miközben az összes templomokban megkondultak a harangok. Az egyházi szertartás befejezése azonban nem jelentette az ünnepség befejezését, mert egész napon át tartott a város polgárságának zarándoklása a temetőkbe.

Az ünnepséget este fáklyás felvonulás fejezte be a kivilágított ablaku házorc között.

A nagy tubus Lei 28.— A kis tubus Lei 18.—

Egy birodalmi helytartó beszédet mondott Németország gyarmati igényeiről

Kijelentette, hogy Németország változatlanul sajátjának tekinti elvett gyarmatait

Bécsből jelentik: A német birodalmi gyarmatügyi szövetség elnöke, Epp birodalmi helytartó, csütörtökön Bécsben a Gyarmatügyi Szövetség nagygyűlésén beszédet mondott. Beszédében hangoztatla, hogy Ausztriának, a szudéta földnek és a Memel-vidéknek Németországgal való egyesítése, továbbá a Csehország és Morvaország felett védnökség nem csökkentette a német nép hosszú idő óta fennálló gyarmati követeléseit, sőt azokat még sürgősebbekké teszi. Sürgető a gyarmati igény azért is, mert a birodalomhoz visszacsatolt területek éppen olyan sűrűn lakottak, mint általában Németország. Németország ma is tulajdonának

tekinti a német Kelet-Afrikát, a német Dél-nyugat-Afrikát, Kamerunt és Kongót, valamint a Déli-tengerek német területeit.

Epp ezután még annak a reményének adott kifejezést, hogy Hitler ezt a kérdést is, mint a többi, sikeresen meg fogja oldani.

Hitler kancellár folytatja a birodalmi erődírművek felülvizsgálását

Berlínből jelentik: Hitler német birodalmi vezér és kancellár, csütörtökön megemlékezett a karlsruhei erődírményeket, majd a Fekete-Erdőbe folytatta útját. A Hitler kíséretében levő tábornokok részletesen tájékoztatták a birodalmi vezért az erődírményekről.

Csáky István magyar külügyminiszter a bekerítési politikáról beszélt Kecskeméten

Magyarországon teljes erővel folyik a választási propaganda

Kecskemétről jelentik: Csáky István gróf magyar külügyminiszter csütörtökön Kecskeméten mondott programbeszédet.

— Tág látókörű ember — mondotta többek között — nem veszi magát körül a fajgyűlölet kínai falával. Egy ezeréves nemzet szellemét nem lehet megfertőzni. Az veszély nélkül megengedheti magának azt a fényűzést, hogy szellemi és erkölcsi tartalékát a jóval, megfelelővel és hasznossal akkor is kibővítsé, ha az eredeti elgondolás nem hazai földben termett. Az erős nemzeteknél ennek előfeltétele, hogy a szellemi felszívás saját elhatározásból fakadjon, és saját módszereivel menjen végbe. Mi pedig — hála Istennek, — erős nemzet vagyunk. Számba vettük lehetőségeinket, erőfelelőseinket és képességeinket, s a kialakult eredmény alapján fogjuk a magyarság belső életének ütemét megszabni.

— Hiába adnak nagyteknintélyű külföldi sajtó-organumok új nevet a régóta ismert bekerítési politikának, — folytatta a külügyminiszter. — Azok, akik ellen ez a politika irányul, hamar megérzik, hogy miről van szó. Az ösztönös önvédelem azután kialakítja a frontokat. Kísérletek történtek arra, hogy minden nemzetet az úgynevezett nyílt állásfoglalásra kényszerítsék. Mi a magunk szük keretei között fokozott ovatossággal építünk tovább, minden megmozdulást figyelemmel kísérünk és minden tőlünk telhetőt megteszünk, hogy ne érje végső szerencsétlenség az európai civilizációt és kultúrát. A béke fenntartásának követelménye az is, hogy hűek maradjunk barátainkhoz, elsősorban a tengelyhatalmakhoz. De barátaink sorát, amennyiben az tőlünk függ, ezzel nem zárjuk le. Nagy tapintattal párosult eréllyel figyeljük határainkon kívül élő véreink sorsát, hiszen azok száma eléri a hazai magyarság közel egyötödét. Erre

minden jogi és erkölcsi alapunk megvan. Mi, itt maradt magyarok ezért az elvért már előre teljesítettünk tetemes fizetéseket.

A Teleki-kormány egész programja beleilleszhető egy mondatba: Teremtő, méltányos békét akarunk, hogy a legnagyobb teljesítményig fejleszthessük a nemzeti munkát a jelen és a jövő magyar nemzedékek érdekében.

Áldozócsütörtökön egyébként Magyarországon több városában, több beszéd hangozott el, miután már csak néhány nap van hátra a választás előtti hétig. Teleki Pál miniszterelnök a szegedi tanyavidéket járta be és több beszédet mondott. Keresztes-Fischer Ferenc belügyminiszter Balassagyarmaton, Homan kultuszminiszter Pest-megye északi részében, Jaross Andor felvidéki miniszter Békésmegyében, Teleki Mihály földmívelésügyi miniszter Szolnok-megyében, Kunder Antal kereskedelmi miniszter Esztergom vidékén mondott több közszégen beszédet.

Dr. Czumbel Lajos:
Május királynője
 Elmékedések Szűz Máriáról.
 A r a 60 Lei és 10 Lei portó

Honszerzés

*

Nagyvárad, május hó.

Tavaly tavasszal egy cseh kocsigyártómestertől vásároltam ezt a házikót, amelybe most ugyanolyan háziuri büszkeséggel és öntudattal vonultam be, mintha háromemeletes bérpalota tulajdonosa lennék. Nemszak annak az embernek a boldog elégtétele ez, aki hosszú évek óta bolyongott a világban s most végre kimozdíthatatlanul megveti a lábát néhány négyzetméteres területen. Ős ösztönben gyökerezik az érzés, a magántulajdon szüntelenül ki-elégülésre törő ösztönében, amivel a leggyafurább, népboldogító eszmeterjesztése is hűbbá igyekszik fölvenni a harcot.

Hromek Bohumirnak hívták az én csehermet; már nem is csengethetett volna csehébül a neve. Rokonszenvesen idegenszerű kiejtéssel beszélt magyarul s annyira tele volt panaszszal, hogy minden pénzt megadtam volna a házáért, ha lett volna. Csak nagy ügyel-bajjal tudta időről-időre meghosszabbítani a tartózkodási engedélyét s valahányszor rányitottam, jellegzetesen szláv feje mindig Csehszlovákia térképe fölé hajlott s erős mutatójával a várost kereste, ahol majd letelepszik, ha Romániából végképpen távoznia kell.

Utóbb gyanum támadt, hogy az egész kivándorlási terv csak üzleti fogás volt. Hátha csak kényszerhelyzetet színellet Hromek Bohumir, hogy elhitesse velem: a legutolsó árat szabta meg, torkán van a kés, el kell kótyavetyélnie mindenét. De míg az alku tartott, szentül hittem benne, a javíthatatlanul jóhiszemű ember örök naivitásával és az üzleti járatlansággal, ami elkerülhetetlen olyan valakínél, akinek világéletében legnagyobb vásárlmánya egy télikabát volt.

Én mindenesetre roppant imponáltam önmagamnak, hogy a foglaladásnál háromezer lejt mégis sikerült leszófolnom az árból. De mikor az ügyvédnél a szerződés aláírására került a sor, az én csehermet megbicsakolta magát és vissza akarta szívni ezt az engedményt. Nagy kínlás az ilyen alku; ügyvédbojtár koromban sok hasonló jelenetnek voltam tanúja, de sejtlemem se lehetett arról a vívódásról, ami ilyenkor — kisémbereknel — az eladó és a vevő lelkében végbemegy. Mindkét félnek meg kell válnia attól, amit addig élete nagy eredménynek érzett, a vagyonnak abban a formájában, ahogy az lassan kialakult és énjébe olvadt. Az egyiknek pedig pénzcsékeje van, minden gerendán, minden tetőcserepen, a vakolat minden simításán rajta van otthonszerző gondja, féltő ellenőrzése és szeretetteljes sajátkezü munkája is. A másiknak pedig pénzcsékeje van, aminek minden kis rész-összegéhez az előrelátás hősi elszántsága, a kuporgatás veritékes küzdelme és az önmegtartóztatás hatalmas elhatározása tapad. S most, most meg kell válni a vagyonnak ettől a megszokott formájától s fel kell cserélni azt egy másik vagyonállaggal, amely bármennyire óhajtott és eltökélt is, mégis idegennek, bizonytalanoknak, veszteségszerűnek tűnik fel ebben a pillanatban. Mindkét fél lelki talajától megfosztottan a levegőben függőnek, kirabolt-nak, becsapott-nak érzi magát; vissza szeretne lépni, menekülni akar, vergődik saját kezdeményezésének kelepcéjében s azzal áztatja magát, hogy kétségbeesett határozatlanságának azok a kis differenciák az okai, amelyek az ügylet végleges megkötésénél előállnak.

Nekipírultan, egész valónkban jelforgatva, dühösen és aggódva állunk egymással szemközt Hromek Bohumirral. Ugy nézünk egymásra, mintha külső gyilkos szándéku útonállót látott volna a másikban. Vad összecsapással folyt köztünk a vita; harsogott az iroda hangos érveléseinktől és kifakadásainktól. S az ügyvéd, egy-egy — nyersnek és kíméletlennek érzett — jón közbeszóval igyekezvén gyorsítani a meggyezést, — oly iszonyatos közönyvel tekintett reánk, hogy azt hittem: összefogok a csehemmel és megölöm.

Pedig a végén mégis az ő erélyes közbel-

pése vitte dülőre a dolgot. Hromek Bohumir meghátrált.

— Látom, mondta remegve, — hamisak az emberek.

Es aláírta a szerződést.

Azóta több mint egy esztendő telt el. Hogy az én csehermet csakugyan elköltözött-e Csehszlovákiába, arról nem számoltak be sem az ő magánjelentései, sem az elmúlt év nagy történelmi fordulatairól szóló híradások. De a ház, amelyet ő épített, az udvar s a kert, amelyet sajátkezűleg kövezett, tatarozott, ma az én vitathatatlan birodalmam. És gyakran gondolok a hontalanná vált kocsigyártómesterre, mert minduntalan felfedezek a lakásban, a padláson, a remekművű fűskamrán, mit tudom én, a pince elhelyezésében vagy az utcaajtó megácsolásán valami részlet-tökéletessé-

get, ami az ő ezermesteri szakértelmét és házigazdai körültekintését dicséri.

S már egyáltalában nem érdeklődöm, jó vásárt csináltam-e, vagy sem. Lezártam a tulajdonszerzés vívódásainak korszakát. Járókelek pici birodalmamon. Külön-külön barát-közöm minden fallal, minden küszöbvel, minden szeglettel és ajtókilincsel. Megsímogatok egy kerítést és azt mondom: Ez az enyém. Rádobbantok a kavicsos útra és azt mondom: Ez az enyém. Lelkemre vettem a ház és a telek képét déli verőfényben, hajnalhasadáskor és csillagos ég alatt. És alig-hivón, megindultam, imádságos hálával és szent megtartó akarattal sutogom: Ez az enyém. A kapukulcsot oly büszkén hordom a zsebemben, mint gyermekkoromban első záros tolltartóm liliputi kulcsát. S ha bírtam volna szusszal, magam ástam volna fel az egész kertet, hogy minden felvetett röggel külön-külön megkössöm a tulajdonos és a tulajdon bűvös kapcsolatát és minden ásonyomnál újból és újból felujjonghassak: Ez az enyém! Ez az enyém!

Jávor Béla

Fényes ünnepség keretében léptették életbe a Románia felségjogait biztosító új dunai igazgatást

Gafencu külügyminiszter a népek békés együttműködésének szükségességét hangoztatta

Bucurestiből jelentik: A „II. Károly király” gőzhajó fedélzetén Sulinában, az európai Duna-bizottság székházával szemben, folyt le az az ünnepség, amelynek keretében megkezdtek az 1938 augusztus 18-iki sinaiai egyezményt és az 1939 márciusi bucuresti jegyzőkönyv előírásainak végrehajtását. Ezek a diplomáciai okmányok, amint ismeretes, csökkentették az európai Duna-bizottság jogait és a Duna ügyeinek intézésében teljes mértékben helyreállítják Romániának, mint szuverén államnak jogát. Reggel 8 órakor az európai Duna-bizottság palotája előtt vonták fel a lobogókat a keleti árbócrúdra a román nemzeti s a nyugati árbócrúdra a bizottság lobogóját. Az ünnepélyes pillanatot ágyúlövés jelezte. Ugyancsak ágyúlövés üdvözölte a II. Károly király hajót, amelynek fedélzetén Gafencu külügyminiszter és Teodorescu táborkor légügyi és tengerészeti miniszter foglaltak helyet. A palota elé a sulinai folyámórség és határőrség díszcsapatai vonultak fel. Tizenegy órakor istentisztelet volt a hajó fedélzetén. Az istentiszteleten Gafencu külügyminiszter, Teodorescu tengerészeti miniszter, Titeanu propagandauyi államtitkár, Giurescu, a tengeremléki tartomány királyi helytartója, Contescu, az európai Duna-bizottság elnöke, Martius dr Németország Douglas Keane Anglia, Paul Morand és Publio Landucci Olaszország dunabizottsági képviselői, Prat Ysoudzo bucuresti spanyol követ, Barbuneanu viceadmirális, továbbá Németország, Anglia, Olaszország, Franciaország konzulai s a közlekedésügyi minisztérium főbb tisztviselői s mintegy hatvan külföldi és román újságíró.

Az európai Duna-bizottság palotája előtt országőrök, az iskolák növendékei, a helyi hatóságok képviselői, az európai Duna-bizottság tisztviselői és nagy közönség sorakozott fel. Az istentisztelet után Gafencu külügyminiszter beszédet mondott. Hangoztatta, hogy az 1938. évi egyezmény teljes mértékben egyensúlyba hozta a szuverén állam jogait a nemzetközi intézmény hatáskörével, amellyel küldetése teljesítésében rendelkeznie kell. Ez a feladat nem változott. Az európai Duna-bizottság a jövőben is örködni fog a hajózás szabad-

sága fölött a Duna torkolatánál a román állammal való teljes egyetértésben. Az egyezmény csökkenti a bizottság előjogait és növeli a szuverén állam felelősségét, de nem módosítja a bizottságban résztvevő államok munkájának nemzetközi fontosságát, a román kormány nevében köszönetet mondott azoknak a baráti hatalmaknak, amelyek megkönnyítették ennek a békeműnek létrejöttét. Ezek a baráti államok készek Romániát támogatni kötelessége teljesítésében s a román állam a legnagyobb jóakarat szellemében vizsgálja meg igényeiket. A román szuverenitást jelképezi az a tény, hogy a Duna torkolatánál, amely nemzetközi közlekedési út, de román folyam, a Duna-bizottság lobogója mellett leng a nemzeti zászló.

A külügyminiszter után Contescu meghatalmazott miniszter, az Európa Duna-bizottság elnöke beszélt. Hangoztatta, hogy a román kormány minden lehetőséget megtesz a Duna torkolatánál a reá-bizott munka minél jobb elvégzésére. A bizottságban résztvevő négy külföldi kormány kifejezésre juttatta, hogy milyen rokonszenvvel kísérték Románia magatartását, amellyel tökéletes lojalitással és türelemmel teljesítette éveken át szerződéses kötelezettségét és így jogcímet szerzett magának arra, hogy szuverenitása teljes mértékben helyreálljon. Contescu miniszter ezután Ófelségét, a királyt és a Duna-bizottság tagjait éltette.

Az ünnepség után Teodorescu tengerészeti és légügyi miniszter, Titeanu államtitkár és más előkelőségek a „Regina Maria” torpedórombolóra szállottak fel és Constanțăba indultak.

Ünnepségek a katonai előképzősök védszentjének napján

A katonai előképzősök parancsnokságától a következő meghívót kaptuk közlés végett:

A nagyváradi katonai előképzős parancsnokság május 21-én, vasárnap szent Constantin és Elena az előképzősök védszentjének napján nagy ünnepséget rendez értékes sport programmal, amelyre a város közönségét tisztelettel meghívja. Az ünnepséget a divízió udvarán tartják meg. A részletes program a következő:

Az ünnepség reggel kilenc órakor kezdődik a királyhimnusz elneklésével, majd tedeumot tartanak. Utána az egyházi, katonai és polgári hatóságok vezetői, valamint az előképzősök parancsnokai intéznek beszédet. Utána közös tornagyakorlatok, majd díszfelvonulás következik.

Délután különböző sportversenyek lesznek, amelyeknek befejezése után a győztes előképzősök értékes díjakat kapnak.

A XV. század lángszavú szerzetese.

SAVONAROLA

ma is az igazság erejével ható, mély zengésű verseit fordította magyarra és gyűjtötte kötetbe

PAKOCs KAROLY

Az irodalomtörténeti érdekességű kötet ára mindössze 30 Lei

Az angol alsóház nagy szöbbséggel fogadta el a katonai szolgálatról szóló javaslatot

Londonból jelentik: Az alsóházban 357 szavattal 130 ellenében harmadik olvasásban is elfogadták a kötelező katonai szolgálatról szóló törvényjavaslatot.

Merénylet készült Roosevelten ellen

Egy fiatalember késsel le akarta szurni az amerikai elnököt

Washingtonból jelentik: A rendőrség letartóztatta Twert József, 22 éves, philadelphiai származású fiatalembert, aki merényletet akart elkövetni Roosevelten ellen. Twertet abban a pillanatban fogták el, amikor át akart mászni a Fehér Ház kerítésén. Kést találtak nála. Kihallgatása során bevallotta, hogy meg akarta ölni az elnököt, mert nem támogatja a szegényeket.

A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal magyar alosztályának felhívása

Kolozsvár. Saját tud. A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal magyar alosztályának kolozsvári irodája az alábbi felhívást bocsájtotta ki: „Mindén választójoggal rendelkező, magyar etnikai származású állampolgár haladéktalanul kérje a választói névjegyzékbe való felvételét. A jelentkezések a képviselőválasztásokra a városi, illetve a községi elöljáróságoknál, a szenátorválasztásokra lakhelyük törvényszéki főnöknél történik. A választói jog gyakorlása népünk iránti becsületbeli kötelesség. Vegyék igénybe tehát a rendelkezésre álló rövid időt, mert csak ilyen úton lehet a megfelelő magyar parlamenti képviselőt biztosítani. A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal Magyar Alosztálya.”

Ujabb rendelkezés a gázálarok beszerzéséről

Bucurestiből jelentik: A légügyi és tengerészeti minisztérium engedélyezte a gázálarok megrendelés határidejének 1939. május 31-ig való meghosszabbítását. A gázálarok beszerzendők a vállalatok mozgósítható és nem mozgósítható személyzete számára egyaránt.

Mentesek a gázálarok beszerzésének kötelezettsége alól azok a bányai alkalmazottak, akiket a bányaművek berendezése véd a gázak ellen. Ezalatt azonban nem kell érteni a bányavállalatok egész személyzetét, hanem tisztán azokat, akik a bányák belsejében dolgoznak.

Mentesek azután az utépitő vállalatok külső munkálatainál alkalmazottak, de azok nem, akik a vállalatok gyáraiban és raktáraiban teljesítenek szolgálatot.

A váltakozó alkalmazottaknál a gázálarok fizetése a következőképpen történik: 12 havi részletben azoknál, akiknek napi munkabére 50 leinél kevesebb; 8 havi részletben azoknál, akiknek napi munkabére 80–100 lei; 6 havi részletben azoknál, akiknek napi munkabére 100 leinél több. A levonásokat a vállalatok őrzik meg a gázálarok árának kiegyenlítéséig.

Abban az esetben, ha valamely alkalmazott távozik a vállalattól, mielőtt gázálarcának teljes árát kiegyenlítette volna és nem akarja az ár maradék-összegét kifizetni, visszatartandók neki az addig befizetett részesedések, azzal, hogy 1939. október 30. után senki sem léphet szolgálatba, ha nincs gázálarca.

A romániai gyárilárosok szövetségének közbenjárására a légügyi és tengerészeti minisztérium engedélyezte, hogy a vállalatok a jövőben ne legyenek kötelezve arra, hogy a gázálarok ellenértékét a társadalombiztosító pénztáraknál fizessék be, hanem egyenesen azoknál a gyáraknál rendelhessék meg, amelyeknek erre engedélyük van a minisztériumtól.

A gázálarok-megrendelési és szállítási szerződéseket 1939. május 31. előtt kell megkötönni és csak azok a vállalatok lesznek kötelezve 1939. máj. 31-ig a társadalombiztosítónál befizetni a gázálarok ellenértékét, amelyek nem kötöttek a gyárakkal közösen elállítási szerződéseket.

A német vasúti forgalom központi irodája
Oficiul Turistic German

Német Forgalmi Kiállítása Bukarestben

1939. május 12–június 8-ig
a propagandaügyi alminisztérium titkárságának palotájában, Bukarest, 8. Str. Wilson 8.

A kiállítás nyitva van naponta 9–20 óráig.

21-órától mozgóelőadás.

Belépés díjtalan

Vasúti szerencsétlenség Danzig szabadváros területén

A város közelében kisiklott a lengyel gyorsvonat. — Két halottja és sok sebesülte van a szerencsétlenségnek

Varsóból jelentik: Danzig területén súlyos vasúti szerencsétlenség történt. A varsó-gdyniai gyorsvonat, mely Danzig szabadváros területén megállás nélkül robog át, Danzig állomásán elhagyása után körülbelül háromszáz méterrel kisiklott. A mozdony, a szeneskocsi és a posta-

kocsi darabokra tört, nyolc személykocsi felborult. A mozdonyvezető és fűtő szörnyethalt. A vonat utasai csak kisebb sérüléseket szenvedtek. Varsóból miniszteri bizottságot küldtek ki a szerencsétlenség okának kivizsgálására.

Japán tengerészek után angol, francia és amerikai katonaság szállt partra Kulangszu-szigetén

A japánok csak érdekeik biztosítása után vonják vissza csapataikat

Londonból jelentik: Mint a tengernagy hivatal közli, szerdán este francia, amerikai és angol haditengerész különítmények szálltak partra Kulangszuban. Ennek a nemzetközi szempontból nagyfontosságú szigetnek egy részét — mint ismeretes — a napokban japán tengerészeti katonaság szállta meg. A partraszállt angol, amerikai és francia haditengerészek létszáma most egyenlő az ottani japán katonaság létszámával. Az angol kormány egyébként kijelentette, hogy azonnal haj-

landó annyi katonát visszavonni a szigetről, mint amennyit a japán hadvezetőség visszahajóz. A japánok viszont hangsúlyozzák, hogy csapataikat csak a japán érdekek biztosítása után vonják ki Kulangszuból.

Ujabb robbanás az angol fegyvergyárban

Hét halott és hat sebesült

London. Csütörtökön újabb robbanás történt a tőkön délelőtt újabb robbanás történt a woolichi fegyvergyárban. A hadügyminisztérium jelentése szerint a robbanásnak öt halálos és hat sebesült áldozata van. Magánjelentés szerint a halottak száma hét.

Regény ujdonságok:

Lagyi: A kiválasztottak, kötve	173 lei
Tóth: Pénztár 9–2-ig, kötve	202 „
Foster: Amerika álma, fűzve	148 „
Kenneth: Északnyugati átjáró I., II. fűzve	297 „

EMBEREK ÉS TÁJAK

Kanada

Mire e sorok megjelennek, az angol királyi pár már megérkezett Kanadába. S az európai szem, amelyik már-már belefáradt az itteni események követésébe, a Szent Lőrinc-folyam torkolatán kíváncsian siklik be Kanada távoli világába, hogy kikutassa, mi történt most ott, a királylátogatás fénye, pompája mögött? Alighanem onnan is fáradtan tér vissza az európai tekintet a Loire, a Themze, a Seine, a Rajna, vagy a Duna

mentére, mert ma már Kanadában sem színgéj föl az élet és a munkanélküliség most ott is olyan nagy mértékben terjed, mint az Egyesült Államok területén, aminek talán az egységes irányítás hiánya az oka.

De mielőtt ezekre a tényekre kitérnénk, nézzük, mit is lát Kanadában az európai szem és mit tud az európai elme?

Egy kis visszapillantás a történelmi multba

Mint ismeretes, Kanadába már a normannok is eljutottak, de az ő felfedező útjuk feledésbe merült. Később, a felfedezések idején Kanada partjain az angol szolgálatban álló genovai származású Giovanni Caboto járt 1497. és 1498-ban. Így az elsőség féligmeddig az angoloké. 1536—37-ben francia kutatók jártak be a Szent Lőrinc-folyam vidékét, de a francia kormány csak a XVII. században gondolt Kanada gyarmatosítására.

A Szent Lőrinc-folyó völgyét ugyanis a XVII. század első éveiben foglalta el Franciaország számára Samuel de Champlain, aki ott prémvadásztelepeket alapított. A kereskedelem monopóliumát azután Richelieu a „Compagnie de la Nouvelle France”, XIV. Lajos pedig a francia „Compagnie des Indes occidentales” adta át, minek fejében a két társaság néhány ezer francia letelepítést vállalt magára. 1674 óta francia tartomány módjára is kormányozták Kanadát. 1680-ban La Salle a Mississippi völgyét is Kanadához csatolta és ugyanakkor megindult a harc a most már két oldalról fenyegetett északamerikai angol telepek, — a későbbi Északamerikai Egyesült Államok — és a franciák között. Ez a harc rövidebb megszakításokkal nyolcvan évig tartott — és végül is az angolok győzelmével végződött.

Franciaország kénytelen volt az 1763-iki békekötéskor végleg lemondani Kanadáról. Anglia aztán rendkívül ügyes politikával magához láncolta a kanadai papságot s a francia birtokosokat is. Ennek tulajdonítható, hogy amikor az északamerikai angol gyarmatok függetlenségi harca idején a felkelők egy serege betört az országba, — Kanada lakói hűek maradtak az angol koronához és azok ma is.

Azonban az Egyesült Államok nem bírt beletnyugodni abba, hogy a térszomszédságában levő óriási értéket képviselő terület angol birtok legyen és 1812-ben újabb kísérletet tett Kanada elfoglalására, de ezúttal is sikertelenül. A többi akciók is sikertelenül végződtek. Kudarcot vallott L. I. Papineau által vezetett felkelés is, amely francia köztársaságot akart létrehozni Kanadában.

Ezt a lázadást Lord Durham liquidálta és történelmi jelentőségű jelentésben hívta fel az angol kormány figyelmét a kanadai tartományok egyesítésének és széleskörű önkormányzattal való fel-

ruházásának szükségességére. Ez az egyesítés meg is történt és legutoljára a Csendes óceán partjain levő Brit Columbia is csatlakozott az államszövetséghez.

Ezzel megindult Kanada virágzásának is igazi korszaka.

Harc az őserdőkkel és az indiánok megterítéséért

Az első francia telepekkel lelkes jézustársasági atyák is kivándoroltak Kanadába, hogy az őserdők irtása mellett a vadon és a vadonokban élő bennszülöttek megterítését megkezdjék. A szántóföldek megművelése, a rengeteg irtása talán könnyebben is ment, mint a hittérítés. Hiszen a telepek fegyverrel voltak ellátva, de a szerzetesek csak a szív, a lélek, a jószág és a szeretet vértetét vihették magukkal s közülök nyolcan a vértanúságot is elszenvetdék és szörnyű kínok között pusztultak el a vad indiánok kezei között.

A nyolc vértanút „Kanada vértanúi” néven ismeri az Egyháztörténet. 1642 és 1649 között szenvedtek vértanuhalált s közülök kettőt, Breboeuf és Lalemant szerzeteseket vadállati módon végezték ki.

Az első hithirdetők mártírúma nem riasztotta vissza az ő nyomaikat követő misszionáriusokat s áldozatos munkálkodásuknak idők folyamán meg is lett az eredménye: Kanada ma Amerika egyik leghatalmasabb katolikus állama, ahol a 9,658.000 lakosból 3,821,218 katolikus és igen szép székesegyházak hirdetik Krisztus dicsőségét.

A jézustársasági vértanukat 1925-ben boldoggá, 1930-ban pedig szentté avatta XI. Pius pápa s az ő szellemük világossága tovább terjed a még meglevő őserdők rengetegébe is.

Kanada kínesei: a prém és gabona

Már az első települtek felfedezték Kanada két hatalmas értékét: az őserdő ritka fáit és a rengeteg vadjait, melyek a legszebb prémekeket szolgáltatják. A prémekeért való vadászat iparrá lett és aki ezt sikerrel űzte, szép vagyont szerezhett rajta. Farkas, medve és menyét prémjei mellett a sokkal értékesebb hermelin, coboly, coboly-mormota, ezüst róka és sarki róka prémjeivel indult meg a kereskedelem s ugyan ma már mesterségesen tenyésztik is az értékesebb prémekeket adó állatfajtákat, a prémvadászat így is évente 15—17 millió dollár hasznot jelent az országnak.

A rengeteg sem ritkult még ki. Az erdőirtás természetesen elsősorban a városok körül folyt erőteljesen, de az ország belső részeiben még ma is vannak óriási területek, amelyek őserdeje kikutatlan. A fatermelés, — amely az Északamerikai Egyesült Államok felé irányul — évente 19—21 millió dollár hasznot jelent Kanadában.

Világszerte híres aztán a kanadai búza. A kanadai gabonatermelés készletei olyan óriási tömegűek, hogy a belső fogyasztás kielégítésén túl az egész világra is ráneheznek. Amerika többi részében, de különösen az angliai világbirodalom más területein s az összes angol gyarmatokban a kanadai gabona szállítmányai adják meg a népek kenyérbeli ellátását. A többi termelési ágak — vas, acél, szén, stb. — elenyészően csekélyebbek és inkább belső felhasználás céljait szolgálják.

Mint említettük, Kanadában is terjed a munkanélküliség. Legutóbb Ottawa városában voltak nagyobb tüntetések és a munkanélküliek ülsztrájk-

Kanada első miniszterelnöke Sir John A. Macdonald volt, a konzervatívok vezére. Azonban — jelentékeny sikerei ellenére is — kénytelen volt lemondani, mert a Pacific vasút építése körüli panamába keveredett. Utóda, a liberális A. Mackenzie, a vasutat állami vonalként építtette ki. 1878-ban ismét Macdonald került kormányra, aki a védvámok programjával tett szert igen nagy népszerűsége. A vasútépítést — a világ egyik legnagyobb és leghíresebb vasútja a Canadian Pacific — 1886-ban be is fejezték és ez a vasúttársaság a bevándorlók letelepítésének legfontosabb szervevé fejlődött.

A múlt század utolsó éveiben a preri-területek betelepítése hatalmas lendülettel haladt előre, — sok ezer magyar kivándorló is van e telepek között — s ennek következtében 1905-ben ott is teljes önkormányzatot kapott két állam, Alberta és Saskatchewan.

A világháborúban olyan nagy mértékben tárogatta Kanada Angliát, hogy ellenértékképpen önálló hatalomként képviseltette magát a békekonferencián és a Népszövetségben. Külpolitikai önállósága a háború után egyre jobban kiépült, míg a belpolitikát a farmerek úgynevezett progresszív pártjának fellépése tette komplikálttá; s 1937-ben még egy új párt alakult — alighanem moszkvai nyomásra — a bankok és nagyipar uralma ellen.

kal akarták kényszeríteni a városi tanácsot munkanélküli segély sürgős kiutaltatására.

Különös jelenség, hogy olyan gazdag területen is munkanélküliség álljon elő, mint amilyen Kanada. De hiszen most éppen az amerikai túlgazdagság is válságokat tud előidézni s Kanada ebbe a válságos amerikai zónába tartozik. A termelés értékesítésére nincs kellő lehetőség s ez hat vissza a munkaalkalmak csökkenésére. Kanada még pár év előtt a kivándorlók seregeit is odagyűjtötte s ezekből telik ki a munkanélküliek legnagyobb tömege. Mindenesetre Kanadának sok követelni valója lehet majd egy világgazdasági értekezleten.

Hogy az angol királyi pár kanadai útja mennyire fogja ezt az értekezletet közelebb hozni, de még a jövő titka. De a királyi látogatás mindenesetre alkalmas arra, hogy a kanadai problémákat is közvetlenebbül belevigye az angol vitagörödelom érdeklődésébe.

H. Ö.

A Gazdasági Egylet igazgató-választmányi tagjainak figyelmébe!

Kolozsvárról jelentik:

Az új választójogi törvény 11. szakaszának második pontja alapján az Erdélyi Gazdasági Egylet vezetősége a törvény 73. szakaszára való hivatkozással azzal a kérelemmel fordult a bucaresti tábla elnökéhez, hogy ismerje el az EGE igazgatóválasztmányi tagjainak szenátorválasztói jogosultságát. A bucaresti tábla főelnöke, május 15-én kelt végzésében helyt adott a kérelemnek s kinyilatkoztatta, hogy az Erdélyi Gazdasági Egylet vezetősége, tehát az elnökség s az igazgatóválasztmány tagjai szenátor választói joggal rendelkeznek. (A végzés megjelent a Hivatalos Lap május 16-i 111. számának 3202 oldalán, 102. sz. alatt.)

Az EGE elnöksége felkéri az igazgatóválasztmány tagjait (választott és alapító tagokat), hogy a törvény 16. szakaszában foglalt rendelkezései szerint jelenjenek meg lakhelyük törvényszéki főelnöknél s kérjék a szenátorválasztói névjegyzékbe való felvételüket. A Front bucaresti főtükarságának közlései értelmében 20-án már lezárják a névjegyzéket, tehát feltétlenül szükséges, hogy addig a napig mindenki éljen törvényadta jogával.

Az EGE központi irodája a mai nap folyamán az igazgatóválasztmány tagjainak címére elküldte a szükséges igazolást. Abban az esetben, ha a beiratkozás iránti kérelmet valahol nem teljesítették, ez ellen az írásbeli contestációt azonnal be kell adni.

Ezzel kapcsolatosan felhívjuk mindazoknak a figyelmét, akik olyan szakmai testületeknek vezetőségi tagjai, amelyeket a bucaresti tábla szenátorválasztói jogosultsággal ismert el (Hivatalos Lap 111. számában megjelent kimutatás), hogy a záros határidőn belül kérjék a szenátorválasztói névjegyzékbe való felvételüket.

XII-ik PIUS pápa

Üszentsége

magasztos, lélekemelő beszédei, amelyeket pápai legátusi minőségében az az eucharisztikus világkongresszuson elmondott, valamint a róla és magáról a kongresszusról készült több száz gyönyörű

mélynyomatu fénykép emelik az

EUCHARISZTIKUS EMLÉKALBUM

értékét, mely nemrég került Romániában forgalomba és amely megrendelhető az

ECCLESIA könyvkereskedésben

Nagyvárad, Str. Regele Carol II. No. 1

A díszes kiállítású album ára 420 lei, plus 30 lei portó.

A nagy érdeklődésre való tekintettel még ma adja fel megrendelését.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

PÁL JUGOSZLÁV KORMÁNYZÓHERCEG JUNIUS ELSEJÉN LÁTOGAT BERLINBE. Berlinből jelentik: Magánértesülés szerint Pál jugoszláv kormányzóherceg junius elsején tesz hivatalos látogatást Berlinben.

Állásokra hirdet pályázatot a Szamos tartomány királyi helytartósága. Kolozsvár. Saját tud. A Szamos tartomány királyi helytartósága a következő betöltésre váró állásokra hirdet pályázatot: a Bihar megyei Miske község jegyzőségi titkári tisztségére, a Bihar megyei Bondoraszó község gyakornoki és kézbesítői tisztségére, Déa városnál irodai alfőnök és gyakornok, a naszód-megyeyi Ghinda községben községi pénztárosi állásra, ezenkívül pedig a szatmármegyei Batiz és Szinerváralja, valamint a kolozsmegyei Kalota községekben egy-egy titkári és gyakornoki állásra. A pályázaton való részvétel feltételei azonosak a köztisztviselői szabályzat vonatkozó pontjában előírtakkal.

AZ ANGOL KIRÁLYI PÁR MONTREALBAN. Montrealból jelentik: Az angol királyi pár csütörtökön este fél 7 órakor Montrealba érkezett, ahol rendkívül nagy ünnepélyességgel fogadták.

Arad árvízvédelmi gátjai. Aradról jelentik: Nagyon fontos és tervekben dolgozik Arad város mérnöki hivatala. A város főmérnökének előterjesztése szerint ugyanis sürgős szükség van a Maros gátjainak megerősítésére, mert éppen lejáróban van az a hétéves időszak, amelynek elteltevel az eddigi tapasztalatok szerint a Maros rendszerint zavarokat és bajokat okoz. Hét éves időszakonként következik be nagyobb áradás a Maros folyása mentén, ami azt jelenti, hogy ilyenkor a folyó partján fekvő területek gondosabb védelmet igényelnek. Legutóbb is éppen 7 évvel ezelőtt 1932-ben fenyegette Aradot árvíz, ez uttal olyan komolyan, hogy a súlyos veszedelem ellen az egész város felvette a küzdelmet. — A város vezetősége nagy figyelemmel tanulmányozta az előterjesztést és Nehemianu Emil dr főmérnök megtette előterjesztését, a szükséges védelmi munkálatokat illetően. A polgármester utasította a főmérnököt a részletes tervek elkészítésére.

A TÖRÖK KERESKEDELMİ MINISZTER NEMETORSZÁGI UTJA. *Istanbulból jelentik:* Az egyik török lap szerint a török kereskedelmi miniszter junius első hetében Németországba utazik.

Szamos tartomány Ujságíró Céhének hivatalos közleménye. Szamos tartomány Ujságíró Céhének elnöke hivatalosan közli a tartomány körzetébe tartozó újságírókkal, hogy a céhbe történő jelentkezéseket véglegesen lezárta. Az összes beérkezett kérvények dr Bornemisa Sebastian céhelnöknek vannak. Azokat a kérvényezőket, akik a kérvény beadásánál valamilyen alkilégnek elmulasztottak eleget tenni, a céh titkárságának értesíteni fogja, hogy a legrovidebb időn belül pótolják ezt a mulasztást és postafordultával küldjék be hiányzó irataikat. A céhbe való végleges tagfelvételek akkor fognak megtörténni, amikor a jogi elismerés megtörténni és az megjelenik a hivatalos lapban. Kolozsvár, 1939. május 13-án. Dr Bornemisa Sebastian elnök. Végh József alelnök.

A M. A. V. KEDVEZMÉNYE KÜLFÖLDI FÜRDŐVENDEGEK SZÁMÁRA. Budapestről jelentik: A Budapest Fűrdőváros Egyesület közgyűlésén a főtitkár bejelentette, hogy a MÁV hétnapos budapesti tartózkodás után a külföldi fűrdővendégek részére teljesen ingyenes visszautazást biztosít.

Az Építőiparosok Szövetsége felhívja tagjainak figyelmét, hogy az áprilisi havi munkásadót e hó 15-étől kezdődően kell befizetni. Mivel ez az adó megváltozott, iradánk bármely délelőtti tagjaink rendelkezésére áll, befizető könyvek kitöltésére. — Ugyancsak kiállítjuk tagjaink részére az ingatlan könyvet és mellékleteit. — Felhívjuk tagjaink figyelmét, hogy mindenki jelentkezzen a Primaria 33. számú szobájában, választási jegyzékbe való felvétel végett. Elnökség.

Gyepes Imre pápai kamarás halála

Nagyvárad. Saját tud. Erzékeny vesztesség érte a szatmár-nagyváradai római katolikus egyházmegyét: május 18-án hajnalban, nagy lelki erővel és megadással viselt hosszú szenvedés után, a betegek szentségével megerősítve 59 éves korában meghalt Gyepes Imre pápai kamarás, a nagyváradai Szent József fiúnevelő intézet igazgatója. A halál híre mindenfelé mély megdöbbenést és általános részvételt keltett. A jótékony lelkű, aldozatos és munkáséletű pápai kamarás nemcsak pártárai, s az egyházmegye szűkebb körében örvendett nagy tiszteltnek és szeretetnők, de a keresztény magyar társadalom szélesebb rétegei is mindenkor meleg szeretettel és tisztelettel vették körül nemes, népszerű alakját. Gyepes Imre egyéniségében harmonikusan teljesedett ki a papi hivatás magasztossága, amely buzgó lelkiélet mellett, példásan látja el a lelki szolgálatot, azzal a vonzó, közvetlen és kedves uri modorral, amely csak barátokat és tisztelőket szerzett számára a társadalmi életben is.

Gyepes Imre Békésgyulán született 1880. évben. Középiskolai tanulmányait Nagyváradon, a premontrai főgimnáziumban végezte és itt tett érettségét. 1899-ben az itteni római katolikus papnövélde növendéke lett. Miután a teológiát kitűnő eredménnyel elvégezte, 1903-ban pappá szentelték és először székesegyházi karkáplán, majd Tarnadon, Ujkigyóson és Békésen káplánkodik, mindenütt megnyerve a hívek szeretetét és ragaszkodását. Pályája további folyamán, mint a hittanítás és vallásos nevelés kitűnője működik. 1909-től 1911-ig Debreceben a Terézium Arva- és Fiúnevelő Intézet tanulmányi felügyelője, a református kollégium és a felső kereskedelmi iskola hittanára, majd 1912-ig Sarkadon adminisztrátor, Szalontán koadjutor, 1912 júliustól 1922 februárig a váradai papnevelő intézet igazgatója, egyházmegyei segédtanfelügyelő és fogházlelkész. Fogházlelkészi tisztségét egyébként a legutóbbi időkig megtartotta. Mint teológiai aligazgató kitűnő bizonyítványát szolgáltatta rendkívül gazdasági érzékének s ezért helyezték őt a Szent József fiúnevelő intézet élére. Ez a tisztség valamikor igazai „nobile officium” volt, de ma megnehezült iskoláztatási viszonyaink között s amikor az Egyház megcsappant jövedelmei mellett az intézménynek magának kell gondoskodnia a saját létfenntartásáról, ebben a nehéz helyzetben az intézet igazgatójának rendkívüli erőfeszítést, szorgalmat, sokoldalú munkát kell kifejtetnie, hogy az intézet fennmaradását biztosíthassa. Gyepes Imre igazgatóban kitűnő vezetőre talált az intézet, mert az ő szorgalma, praktikus érzéke meg tudott küzdeni az akadályokkal és nehézségekkel és biztosítani tudta a nagymultú intézmény áldásos működésének folytonosságát.

Gyepes Imre hatalmas munkabírására, aldozatos készségére jellemző, hogy a nagy elfoglaltságot jelentő igazgatói tisztség mellett ő végezte az alapítvány pénztárnoki tisztelet, tagja volt a tanítók fegyelmi tanácsának és a papnevelő intézet vagyoni bizottságának. Tevékeny részt vett a papi nyugdíjgyűlésben, a Szent László menedékház egyesület munkálkodásában, tagja volt a Szent László-nyomda felügyelő bizottságának, a Tüdővész Ellen Védekező Egyesület igazgatóságának. Pénztárnoka volt a Katolikus Növélde Egyesületnek, választmányi tagja a Katolikus Körnek és a hegyközségi választmányoknak.

E rendkívül tartalmas és értékes működés 1915-ben meghozta számára a tiszteletbeli esperesi kintüntetést, 1926-ban pedig a pápai kamarásává való kinevezést. Gyepes Imre ezivósságát, nagy munkabírását betegsége nem törte meg, pedig már évek óta jelentkezett nála a cukorhaja, mely mintegy fél-éve egyre nagyobb mértékben elhatalmasodott szervezetén.

Néhány nappal ezelőtt utazott el nagybátyjához, Sandula Imre apátlébéánoshoz, a magyarországi Monorra (Pest megye), hogy betegsége ott, keresse gyógyulást. Azonban a leg gondosabb ápolás és az orvosi tudomány sem tudott már rajta segíteni és csütörtökön, május 18-án hajnalban, a betegek szentségének felvétele után kiveszvedett. Temetése Monoron lesz, szombaton, május 20-án délután. A temetésen a nagyváradai egyházmegyét többen képviselik.

BEADVÁNY A NAGYBÁNYAI MAGYAR ALPOLGÁRMESTER KINEVEZÉSÉRE ELLEN. Saját tud. *Puscasiu* Alexandru kápolnakereskedő igazgató-tanító panaszíratot juttatott el a kormányhoz. Beadványában azt állítja, hogy a helyi hatóságok, az állam hátrányára, bizonyos eseményeket engedtek bekövetkezni. Így értelemszerűen, hogy Nagybanya magyar nemzetiségű alpolgármestert kapott, holott — írja a beadványban — ezt sem számarányánál, sem egyéb jogoknál fogva nem érdemli meg. A továbbiakban azt állítja, hogy a Nagybanya vidéki üzemek nem tartották be a román elem partólásáról szóló törvény rendelkezéseit s emiatt a román nemzetiségű munkásság hátrányos helyzetbe került. A miniszterelnökség az igazgató-tanító beadványát kivizsgálás végett áttette a szatmári vármegyházára. *Coman* Simion ezredes-prefektus a helyszíni vizsgálat megtartása céljából a bányavárosban járt. Több vezető személyiséggel folytatott megbeszélést, majd értekezletet hívott össze, amelyen a nagyüzemek képviselői is jelen voltak. A prefektus kijelentette, hogy a kormányhoz küldendő választást tapasztalatai alapján fogja megszövegezni.

Szabó Dezső jubileumi ünnepség Budapesten. Budapestről jelentik: Május 23-án ünneplik jubileumi ünnepség keretében Szabó Dezső hatvanadik születésnapját és az „Elsodort Falu” megjelenésének huszadik évfordulóját. Az ünnepségen a magyar írók és művészek színe-java vész részt. A többi között előadásra kerülnek Bartók és Kodály híres kórusai, majd Mórícz Zsigmond üdvözlő az ünnepeket. Ezután előadják Juhász Gyulának, majd Mécs Lászlónak Szabó Dezsőhöz írott költeményét. Felolvasásra kerül az Elsodort Falu egy részlete. végül pedig Szabó Dezső mond beszédet.

ARAD VÁROS 30 MILLIÓS KÖLCSÖNT VESZ FEL. Aradról jelentik: A város vezetősége elhatározta, hogy 30 milliós kölcsönt vesz fel, vagy a letéti pénztártól, vagy pedig a postatakaréktól, hogy nagyszabású építési terveit megvalósíthassa. Arad városa ugyanis fel akarja építeni az új városi színházat és új szabadfürdő felépítését is tervbe vették. A színház épülete már nem felel meg a mai kor igényeinek és a strandfürdő létesítése is rendkívüli fontossággal bír. A harmincmillió kölcsönből a Maros-partot is rendezni akarja a város.

Fejlesztik a váradai ligetet. Saját tud. A város legzehebb sétaterje, kétségtelenül a strandfürdővel szemben lévő liget. Az utóbbi időben azonban egyre sürűbben hangzottak el panaszok a park hiányosságai kapcsolatban. Eppen ezért a város elhatározta, hogy a ligetben egy higiénikus ivóvízvezeték és egy földalatti fűtőhelyet állíttat fel. Ezenkívül tervbe vették dohánytözeget, büffé és ujságáruskioszk építését is.

XII. PIUS PAPA arcképe szép kiállításban, nagy alakban, kartonra nyomva, megjelent. **Portóval együtt mindössze 30 lei. Megrendelhető a lapunk kiadóhivatala utján is.**

MEGHOSSZABBÍTOTTA KOLozsvÁRON AZ ÁLLAMPOLGÁRSÁGI NÉVJEGYZÉKBŐL KIMARADTAK PÓTÖSSZEÍRÁSÁT. Kolozsvár. Saját tud. Kolozsváron a belügyminiszter által elrendelt póttösszeírás véget ért és hogy a kitűzött idő alatt még kétezeren sem jelentkeztek, habár Kolozsváron ötezerre tehető a száma azoknak, akik az állampolgársági névjegyzékből a jegyzékek összeírása alkalmával kimaradtak. Közöltük egyúttal, hogy a Nemzeti Ujjászületési Arcvonal magyar osztálya a pótljelentkezési határidő meghosszabbítását kérte és ilyen értelmű felterjesztést tett a szamosi királyi helytartóság is. A két oldalról is megnyilvánuló óhajnak a belügyminiszter helyet adott, mert szerdán a déli órákban arról értesítette Kolozsvár város tanácsát, hogy újabb határidőt tűzött ki a jelentkezésre. Az újabb jelentkezések e hó 25-én kezdődnek meg és ugyancsak a városháza 20. számú tanácstermében zajlanak le. Az új összeírás időtartama meg nincs megállapítva. Valószínűleg addig fog tartani, amíg a városi tanács azt elszövegezte fogja tartani.

Országos vásár volt Szatmáron. Saját tud. A most megtartott országos vásár nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Az állatvásár — az elrendelt részleges zár miatt — alig eredményezett valami forgalmat. Mintegy negyven lovat hajtottak fel a tenyésztők. Ezt a számbeli opadást a hadsereg szükségleteinek fedezésére érdekében foganatosított intézkedésekkel lehet magyarázni. A kirakóvásár szintén gyengén forgalmazott. Terményárak a következők: buza 340—360, rozs 260—270, árpa 350—360, zab 435—440, tengeri 345—350, napraforgó 420—425 lei százkilogrammonként.

Zürichi zárlat. Párizs 11.78, London 20.82 egy-megyed, Newyork 444 hárommegyed, Brüsszel 75.70, Milánó 23.40, Amszterdam 238.45, Berlin 178.72 fél, Prága 15.20, Varsó 83.75, Belgrád 10, București 325.

EGY PÁRIZSI NAPILAP MEGSZÜNÉSE. Párizsból jelentik: A Liberté (a francia néppárt lapja) bejelentette, hogy pénzügyi okokból megszűnteti megjelenését.

Böszörményi Emil merénylőjének bünpöre a katonai törvényszék előtt. Kolozsvár. Saját tud. A katonai törvényszék péntekre tűzték ki Andor Nicolae bünpörét, aki mint ismeretes, az elmúlt év november 1-én merényletet követett el dr. Böszörményi Emil ügyvéd, a nagyváradi volt szociáldemokrata párt főtitkára ellen. Andor Nicolae ellen politikai gyilkosság címen emeltek vádat a perben több mint 20 tanu vonul fel. A vádat dr. Barbu Alexander őrnagy, katonai vezető ügyész képviseli. Amennyiben Andorra sikerül rábizonyítani a politikai gyilkosságot, halál vár rá. Az előrehaladott időre való tekintettel, a katonai törvényszék a tárgyalást délutánra halasztotta.

AZ ÁRPÁDHÁZI KIRÁLYOK KORÁBÓL VALÓ VÁRKASTÉLYT ÁSTAK KI MAGYARORSZÁGON. Budapestről jelentik: Azok az ásatások, amelyeket két évvel ezelőtt kezdtek meg Pomázon, a Klissa nevű dombon, rendkívül érdekes eredményre vezettek. Kiásták ugyanis egy hatalmas várkastély romjait, mely az Árpádházi királyok korából való. Ez a kastély a tatárjárás után elpusztult és Nagy Lajos építette fel újra. A kastély és környéke ezután az özvegy királyné birtoka és lakhelye volt. Utoljára Szilágyi Erzsébet és Mátyás király felesége, Beatrice élt a palotában.

Vas- és témpárosok iparengedélye. A legutóbb tartott gyűlésen a lakatosok Céh alcsoportja elhatározta, hogy az iparengedélyek megszerzése végett egyöntetű eljárást alkalmaz azért, hogy tagjait a felesleges utánjárásoktól megkímélje. E végből egy tablót fog felfektetni, hogy ennek alapján sürgősen eljárást alkalmazzon a vezetőség. Felkéri az elnökség mindazokat, akik már megerősítéssel rendelkeznek, hogy folyó hó 22-én, létfő este 6-8 óra között a Szövetség Alexandru-utca 13. szám alatti helyiségében jelenjenek meg és hozzák magukkal: a megerősítésvéket és az íktatószámokat. Különös gondot és hangsúlyt figyelmeztetjük tagjainkat, hogy tegyenek eleget felhívásunknak. — A törvény által nyújtott előnyöket biztosítani akarjuk, mert bármilyen csekély mulasztás is pótolhatatlan veszteségeket, jöghátrányokat okozhat. Elnökség.

Nem juttatták földhöz — erőszakkal vett magának. Szatmár. Saját tud. A Nagybánya környéki Kiehánya községben szokatlan események játszódtak le. A lakosság már régen panaszkodik, hogy a földosztás során nem kapott szántót, annak ellenére, hogy a község elegendő tartalékkal rendelkezik. Muresan Demeter gazdálkodó, miután a hivatalokban eredmény nélkül kiléncelt, elhatározta, hogy önhatalmúlag szerezze magának egy darabot a község birtokából. Lovaival kiment a határba és ott egy jókora darabot elszántott a községi földkelekből. Később a kocsmába ment és ott az ital megoldotta a nyelvét. Eldicsékedett önkényes tettével és a többi gazdákat is hasonló magatartásra biztatta. A községi bíró füléhez is eljutott, aki Muresan felelősségre vonta. Muresan azonban felkapott egy sörösüveget és azzal fejbeverte a bírót. Muresan ellen hatóság elleni erőszak miatt hivatalból eljárást indítottak. A földet természetesen visszavették.

Temetés. Torszin Elek 76 éves trafikos meghalt. Temetése szombaton délután 4 órakor lesz a Haller-kápolnából. Erdélyi „Concordia”.)

Pollmann Erzsébet szül. Oswald meghalt Palota községben 19 éves korában. Temetése május 19-én délután 6 órakor volt. — Szabó Mihályné szül. Ács Mária meghalt a közpórházban 56 éves korában. Temetése május 20-án délután 4 órakor lesz a közpórházi halottas kamrából az olasz temetőbe. — Cristian Savu 56 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése május 20-án lesz délután 4 órakor a Steinberger-féle kápolnából a Rulikovszky-temetőbe. — Özv. Preda Badeucuné szül. Olaru meghalt Nagyváradon a főposta palotában levő lakásában. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a Rulikovszky kápolnából. (Caritas.)

A nagyváradi mozgóképszínházak műsora:

CORSO: SZAZ FÉRFI EGY LEANY.
DORIAN: TÁMADÁS A FÖLDKÖZI TENGEBEN.
APOLLÓ: BOSFOR.

RENDELET A SZÉKHELYI JÁRÁSOK LÉTESÍTÉSÉRŐL. Kolozsvár. Saját tud. Szamos-tartomány királyi helytartója rendeletet írt alá, amely úgynevezett „székelyi járások” létesítését írja elő Kolozs-, Szilágy-, Máramaros-, Szatmár- és Naszód megyékben. Az új járások irodái az illetékes megyék prefekturáin vannak s körzetükbe tartoznak a székely város közelében fekvő falvak is. A székelyi járások tisztviselői karát rövidesen ki fogják nevezni.

A városi gyepmester — hatósági egyén. Szatmár. Saját tudósítónktól. Nem mindennapi ügy iratait tette át a szatmári rendőrség a kolozsvári katonai törvényszékhez. A rendőrség ugyanis több Popa Coresi-utcai lakos ellen — hatósági személy bántalmazása miatt — eljárást indított, mert azok megverték a város Markocsán Sándor nevű gyepmesterét. A rendőrség felfogása ugyanis az, hogy a gyepmester, aki hivatalos kötelességét végezte, munkája közben hatósági személynek számított s bántalmazói ellen hatóság elleni erőszak címen kell a megtorló eljárást megindítani.

Folyóirat-szemle

Sepsiszentgyörgyön az Immaculata felnőtt leányok Mária Kongregációja fényes ünnepséggel tartotta meg a kongregációs napot. A kongreganisták közös szentgyónást és áldozást végeztek. A nagymise is a kongregáció e nagy napjának jegyében folyt le. Délután diszgyűlés volt a következő műsorral: 1. Kongreganista ima. 2. Zátyi József gondnok megnyitója. 3. Dr. Szász Dezsőné előadása: Szűz Mária, mint édesanya. 4. Rheinberger Ave Mara-ját énekelte Vajsza Sarolta kongreganista, harmoniumon kísérte Spered M. 5. Lestyán Ferenc s. lelkes előadása a 350 éves mult kongregációról. 6. Az ezüsfátyol legendája, szavalta Gróger M. kongreganista. 7. Zákonyfi Antalné alkalmi beszéde. 8. Kongregációk öt éves története. 9. Kongreganista és királyi himnusz. A hallgatóságot meghatotta a kongregációk eszméje és nemes munkája és lelkesítő távozott a meleg és kedves ünnepségről.

SPORT

Románia—Lettország 4:0 (1:0)

Bodola (2), Lauks (öngól) és Dobay góljaival biztosan győzött a jó összeállítású román együttes

Bucurestiből jelentik: 15.000 néző előtt játszották le a Románia—Lettország válogatott mérkőzést. A lengyel Schneider bíraskodása mellett. Románia kevés változtatással a jugoszlávok elleni győztes csapatot állította ki. A román csapat ezt a mérkőzést az angolok elleni előkészítésnek tekintette.

Szép, napfényes időben, ünnepélyes külsőségek között indul a mérkőzés.

Románia: Pavlovici, Bürger, Sfera, Vintila, Juhász, Demetrovici, Orza, Reiter, Bodola, Marcu, Dobay.

Lettország: Bebris, Lauks, Laumanis, Magers, Petersona, Lidimanis, Raisters, Rosite, Selbels, Kaneps, Burgosko.

Mingyárt a mérkőzés elején a román csapat támad, de kapu előtt nem elég határozottak. Inkább a szép játékokra fektetik a fősúlyt, mint a góllövésre. A lettek lendületesen és lelkesen játszanak, gyorsak és minden labdára rámennek, de technikai felkészültségük nem üti meg a román klasszist. A 21-ik percben születik meg a vezető gól. Juhász hosszú keresztlabdjával Orza nagy iramban száguld le a szélen, ügyes beadását Bodola kapja és futtában nagy erővel bevágja (1:0). Kezdet után a lettek igyekeznek, de akcióik megtörnek a román védelmen.

Szünet után a román csapat lép akcióba. Juhász elemében van. Remek labdákkal küldi a csatárokat. A 12-ik percben számos román támadás után kavardás lett a kapu előtt, Dobay nagy erővel a hálóba szúrja a labdát (2:0). Erősít a román csapat. A lettek csak védekezésre szorúlnak. Elismerésreméltóan harcolnak, de hiába, a román csapat sokkal jobb. A 32-ik percben Bodola átadásából Reiter nagy lövést ereszt meg, a labda a kapu szájában álló Lauks lábáról a hálóba pattant (3:0). Öngól. Nagy erővel harcolnak most a lettek a tisztelet-góllért, de a román védelem áttörhetetlen. Viszont a lettek védelme meginog. A 37-ik percben Bodola mintegy 25 méterről a nap legszebb gólját lövi a lettek hálójába és ezzel beállítja a végeredményt (4:0). Nemsokára vége a mérkőzésnek.

Jó volt a román csapat, biztosan győzött. Győzelméhez egy pillanatig sem férhetett kétség. Elejétől végig uralták a mezőnyt, jobbak voltak a letteknél. A gólarány hű kifejezője az erőviszonyoknak. A győztes csapatban Juhász óriási teljesítményt nyújtott, mellette Bodola, Reiter, Sfera, Demetrovici a csapat legjobbjai.

A lett együttesben Bebris kapus, Petersona középfedezet és Borgosko a legjobbak. Schneider lengyel bíró kielégített.

Magyarország—Irország 2:2 (1:0)

Budapestről jelentik: Óriási hőségben játszották le a magyar—ír mérkőzést, a német Bauwens bíraskodása mellett. A magyar csapat jobb volt, de túl könnyen vette a mérkőzést. Az elbizakodottság majdnem megbosszulta magát. Az írek az első félidőben, a szokatlan melegben lanyhán játszottak, a magyarok pedig kényelmesen futballozva is nagy fölényben voltak. A 31-ik percben Sárosi lötte a vezető gólt. Szü-

net után a 7-ik percben Flanagan potyagóllal egyenlített, sőt Riws a 35-ik percben megszerezte a vezetést. 1:2. A magyarok most nagyon harcolnak, de az írek pompásan védekeznek. Kollárik orra rontja el a legjobb helyzeteket. Az erélyes és pompásan tömörülő ír védelem mindent ment. Végre a 40-ik percben sikerül a szolnoki Kolláriknak egyenlíteni.

Jugoszlávia—Anglia 2:1 (0:0)

Belgrádból jelentik: Tegnep játszották le a jugoszláv—angol válogatott mérkőzést. A futball mesterei, a szigetország világhírű labdarugói meglepető számba menő vereséget szenvedtek a jugoszláv csapattól. Nagy viharok előzték meg a mérkőzést, mert Simonovics Boskó, a jugoszláv szövetségi kapitány nem akarta beállítani a zágrábi játékosokat, csak Glasert, a Gradjanski kiváló kapusát. Mintegy 35.000 néző volt a mérkőzésen.

Az első félidő döntetlen eredménnyel telt el. Az angolok felvonultatták a futballtudomány minden szépségét. Tökéletes stílusú játékok lebilincselte a nagy közönséget, de gólt nem rugtak. Szü-

net után a lendületes jugoszláv csapat két viharos támadásból elért góllal megnyerte a meccset. Az angolokat kimerítette az óriási hőség. Hiába támadtak, egy gólnál többet nem tudtak rugni.

Ploesti válogatott—Román B) 3:1 (1:0)

Ploesti, 2500 néző. Vezette: Ceureanu. A B) válogatott erélytelenül játszott, a ploestiek góljait Kovács I. (2) és Kocsis lötték. A válogatottból Bogdan eredményes.

RADIO

VASÁRNAP, MÁJUS 21.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 9 Istentisztelet közvetítése. Majd: egyházi felolvasás és egyházi énekek hanglemezek. 12 Gramofonlemez. 13 Hírek. Majd hírek után: A Dumitrescu zenekar hangversenyének közvetítése. 16.45 A katonai előkészítő nevelés órája. 17.45 Operaindulók gramofonlemezeken. 18 Műszaki üzenetek. 18.15 Táncczene közvetítése. 19 Időszervi anyagok. 19.15 A Porombescu-énekkar hangversenyének közvetítése. 20 Szórakoztató zene. 21 Hangjáték. 22.15 Táncczene műsor közvetítése. Majd: a táncczene műsor szünetében körülbelül 22 Hírek. Utána: a táncczene műsor adása. Majd: Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 9 Hanglemezek. 9.45 Hírek. 10 Görög katolikus istentisztelet. A szentbeszédet Balogh Bálint mondja. 11 Egyházi ének és szentbeszéd a bálvárosi főplébánia templomból. A szentbeszédet Kelemen Krizosztom pannonhalmi főpátr mondja. 12.15 Evangélikus istentisztelet. Prédikál: Magócs Károly. 13.20 Pontos időjelzés. 13.30 Operaházi zenekar. 14.05 Egészségügyi kalendárium. 15 Lemez. 16 Állatbiztosítás. Előadás. 16.45 Eneklő ifjuság. 17.30 „A rossz ember lélek-tana”. Előadás. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Magyar nóták. 19.10 Elbeszélés. 19.40 BSZKRT-zenekar. 20.15 Hírek. 20.50 A cigány szintű. 22.40 Hírek. 23 Táncclemezek. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24 Cigányzene. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, MÁJUS 22.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Szórakoztató zene közvetítése. A szórakoztató zene szünetében körülbelül 20 Felolvasás. Majd: a szórakoztató zene folytatása. 20.40 Enacanu baritonéneke. 21.05 Az angol zenéről, gramofonlemezekkel. 22 Hírek. 22.15 A Theodorescu négyes hangversenye. 22.50 Hírek. 23.05 Vendég-16. zene. Majd: Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 Zongoraszámok. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Rendőr fuvózenekar. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Diákféltóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Jazz. 18.40 „A budavári ostrom fakesztjei”. Előadás. 19.10 Cigányzene. 19.50 „Mit várhatunk a magyar jövőtől?” Vita. 20.15 Hírek. 20.25 Séta az Állatkertben. 21 Szalonótés. 22 Hírek. 22.15 A londoni rádió műsorának közvetítése. 23.30 Időjárásjelentés. 23.35 Hanglemezek. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.15 Angolnyelvű előadás. 1.05 Hírek.

KEDD, MÁJUS 23.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Időszervi anyagok. 19.17 Kamarazene. 19.50 Felolvasás. 20.05 Moscolp éneke és Joanin énekesnő hangversenye. 21 A Szimfonikus zenekar hangversenyének közvetítése. A szimfonikus zenekar hangversenyének végén körülbelül 22 Hírek. 22.07 Táncclemezek. 23 Hírek. 23.15 Vendég-16. zene. Majd: Hírek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 Balalajka. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Cigányzene. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.10 A szesznyoknak. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 A Rádió Szalonzenekara. 19.15 Kárpátalja turistaszemmel. 19.45 Hanglemezek. 20.15 Hírek. 20.30 Piusok a pápai trónon. P. Bangha Béla dr előadása. 21 Orgonaszámok. 21.30 Debrecen humora. 22.10 Hírek. 22.40 Hírek. 23 Cigányzene. 23.40 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20 Jaza. 1.05 Hírek.

SZERDA, MÁJUS 24.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19.17 Olasz lemez. 2.15 A Rádiózenekar hangversenyének közvetítése. 21.30 Alexandrescu tenor májusi dalokat énekel. 22 Hírek. 22.15 Régi

tancok gramofonlemezeken. 23 Hírek. 23.15 Vendég-16. zene. Majd: Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 Cigányzene. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Hanglezek. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Diákféltóra. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 „Jó magyar ejtés”-verseny döntője. 18.45 Magyar-svéd műsorcsere. 19.15 „A magyarság faji összetétele”. Előadás. 19.45 A Grafikai Munkások Senefelder-Dalköre és a Mintakészítő munkások Dalárdája. 20.15 Hírek. 20.50 Magyar versek. 21.20 Budapesti Hangverseny Zenekar. 21.55 „Üzlethelyiségek légmentes”. Előadás. 22.40 Hírek. 23 Cigányzene. 23.40 Hírek. 24 A rádió szalonzenekara. 1.05 Hírek.

CSÜTÖRTÖK, MÁJUS 25.

București. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó, reggeli hangverseny, háztartási, orvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, viz-állásjelentés. 13.10 Déli hangverseny közvetítése. Közben: Sporthíreknek adása. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 18 Gyermekek. 19.17 Táncczene. 20.15 Felolvasás. 20.30 Bujor Rodica román dalokat énekel. 21 Grigorescu festőművész ünnepe. A szünetben hírek. 23 Hírek. 23.15 Gramofonlemez közvetítése. Majd: Híreknek közvetítése külföldre német és francia nyelveken. Utána: Közlemények.

Budapest I. 7.45 Torna, hírek és gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vizjelzőszolgálat. 13 Déli harangzó. 13.10 Énekszámok. 13.40 Hírek. 13.55 Olasz áriák. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Országos Postászenekar. 15.30 Hírek. 16 Arfolyamhírek. 17.15 Háztartási előadás. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.10 Hanglemezek. 18.50 Közvetítés a posta központi járműtelepéről. 19.30 Cigányzene. 20 „Szegedi Ipari Vásár”. Előadás. 20.15 Hírek. 20.25 Elbeszélés. 20.50 Gazdáknak. 21.05 A rádió szalonzenekara. 22 „Juliette első bálja”. Vigjáték. 22.40 Hírek. 22.55 Zongorahármas. 24 Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 22.20 Táncclemezek. 1.05 Hírek.

Színházi közlemény:

„Egy bolond százat csinál” A Thalia operettegyüttesének jövőheti bemutatója Nagyváradon

Jelentettük, hogy a Thalia operettegyüttese a jövő hét keddjén Váradon is bemutatja az évad legnagyobb sikerű operettját, az Egy bolond százat csinál című operettet. Az Egy bolond százat csinál több mint 150 előadást ért meg. Nyomban a bemutató után lekötötték az újdonságot Amerika és Európa legnagyobb operettszínházai. Kétségtelen, hogy a Thalia operett-éviadjának is az Egy bolond százat csinál a legkiemelkedőbb sikere. Az újdonság fordulatos, meglepő ötletekkel és kacagató helyzetekkel zsúfolt meseje, pompás muzsikája, remek táncszámai a Thalia előadásában maradéktalanul érvé-

nyesülnek. Az operettegyüttes minden tagja jobbnál-jobb feladathoz jutott az újdonságban, amelyet négy este, keddtől, péntekig ad Váradon az együttes.

Szerdán és csütörtökön délután 5 órakor a mult operettklub nagy sikere, Vaszary Gábor, Harmath Imre és Carlo de Fries zenés vigjáték-újdonsága, a Bubus kerül színre olcsó helyárakkal.

Jegyek elővételben a feltüntetett összes előadásokra péntektől kezdődően már válthatók a színház baloldali elővételi pénztárájánál napon-ta délelőtt 11—1-g és délután 4—6-ig.

Aprekündetések

Lakás

szavanként 3 lei

Kétszobás

utcai lakás mellékhe-lyiségekkel együtt 1-ére kiadó. Vajna, Nagyvárad, Holban-u. 22.

Kertes

nyaralót pótló — 2 szobás komplett lakás kiadó. Nagyvárad, Ciordas-u. 46. Bér 20.000 lei.

Butorozott

szoba, esetleg konyha használatra kiadó. — Nagyvárad, Str. Moldova 25. szám.

Kiadó

junius 1-re két egy-szobás konyhás lakás. Nagyvárad, Str. Axente Sever 13. szám.

Utcai

kétszobás, előszobás lakás, mosókonyhával. azonnalra kiadó. Nagyvárad, Strada Mihail Sorbul 11. szám.

Kiadó

3 szobás utcai fürdőszobás lakás augusztus hó 1-re. Nagyvárad, Str. Andrei Mureșanu 3.

Kiadó

1 szoba, konyha, éléskamara. Nagyvárad, Nicolae Zsiga 50.

Kiadó

udvari lakás 2 szoba, előszoba, konyha, kamara, junius 1-től. — Nagyvárad, Str. Bratianu 61. szám.

Különféle

szavanként 3 lei

Fiatal

urileány ajánlkozik uricsaládhoz, felolvasónak, társalkodónak, vagy gyermek mellé. Csavara, Nagyvárad, Strada Nicolae Jiga 50.

Cserépkályhák

javitását, átrakását, szabadalmazott rendszerrel készíti Besenyey kályhás, Nagyvárad, Str. Rosiorilor 15-a.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Perzsaszőnyeg,

(eredeti keleti minta, 2x3 méter) új állapotban, olcsón eladó. — Nagyvárad, Sft. Gheorgh-e-utca 7-a.

Kávéházak,

cukrászdák figyelmébe! Gyönyörű magas fikus és filodendron eladó. — Nagyvárad, Alexandru-utca 51. 8. ajtó.

Keresünk

jókarban levő olcsó harmoniumot a gellen-cek régi templom szá-mára. Plébánia Hiva-tal, Ghelinta.

Allást nyel

szavanként 2 lei

Orvos

propagandistát ke-res Erdély részére nagy gyógyszerár-ugyár. Föltételi: ro-mán, magyar, német nyelvet tökéletesen bíró orvos. Bemutat-kozás május 20—26. Dr G. Hotel „Park”.

LEGUJABB

Serédi Jusztinián hercegprimás megnyitotta az Országos Katolikus Nagygyűlés tanácskozásait

Budapestről jelentik: Péntek délelőtt fél 12 órára zsúfolásig megtelt a fővárosi Vigadó a 28-ik országos katolikus nagygyűlés megnyitó ülésére. A közönség soraiban helyet foglalt Horthy kormányzó felesége, József és József Ferenc királyi hercegek és Erzsébet főhercegnő. Az elnöki asztalnál Serédi Jusztinián bíboros hercegprimás foglalt helyet. Ott voltak továbbá Glauzfelder Gyula esanádi megyéspüspök, az Actio Catholica ügyvezető elnöke, gróf Zichy János világi társelnök és az Actio Catholica vezető tagjai, Angelo Rotta pápai nuncius, a püspöki kar Budapesten tartózkodó tagjai

és a prelátusok nagy számban. A kormány képviselőiben bárcehízi Bárczy István és Szily Kálmán államtitkárok, a főváros részéről Karafiáth Jenő polgármester jelent meg a megnyitó ülésen.

Fél 12 órakor az egybegyűltek elénekelték a pápai himnuszt, majd Serédi Jusztinián bíboros hercegprimás megnyitotta a nagygyűlés tanácskozásait. Serédi Jusztinián után Angelo Rotta pápai nuncius, majd Mihailovics Zsigmond beszélt, utána Huszár Károly tartott előadást „A kereszténység és a társadalmi igazságosság” viszonyáról.

Nyugati hatalmak erőpróbája Kulangszu szigetén

A japán csapatok felét visszavonták a szigetről

Sanghaiból jelentik: A kulangszui japán partraszállást, a jelek szerint, erőpróbára akarják kihasználni a nyugati hatalmak. Kulangszu szigetén az együttes tiltakozó lépés után angol tengerezékek szálltak partra, akik a nemzetközi engedményes terület felé menetelnek. Amoiban csütörtökön ötven angol és amerikai hajó horgonyzott és egy francia cirkáló is utban van Amoi felé. A japán csapatok felét visszavonták Kulangszuból.

Angol és amerikai hírek szerint Svatau és Amoi között a japánok állítólag 37 hadihajót vontak össze és repülőgépről bombázták Svatau nemzetközi kikötőjét.

Tokióból jelentik: A tokiói angol nagykövet kijelentette a japán külügyminiszteriumban, hogy Anglia elutasítja Japánnak a sanghai nemzetközi negyed közigazgatásának újjászervezésére irányuló követelését.

A párizsi zsidók közösséget vállalnak palesztinai fajtestvéreikkel

Palesztinában tovább tartanak a zavargások. Az összeütközéseknek már 68 halottja van

Jeruzsálemből jelentik: Csütörtök délután kb ezer főnyi zsidó tömeg tüntetett a Fehér Könyv ellen az angol kormányzóság épülete előtt. A tüntető tömeg végül olyan fenyegető magatartást tanúsított, hogy a megerősített angol rendőrség gumibotokkal volt kénytelen fellépni a tüntetők ellen. Ennek ellenére a tüntetők ismételt megrohmozták az épületet. A tömegből rá is lőttek a rendőrökre, mire a rendőrsapatok még

erélyesebben szálltak szembe a tüntető zsidókkal. Este kilenc órakor már 58 volt a zsidó sebesültek száma. Angol részről tizen sebesültek meg.

Párizsból jelentik: Az angol palesztinai Fehér Könyv közzététele azt eredményezte, hogy a párizsi zsidók közösséget vállaltak a palesztinai zsidókkal. A párizsi cionista és egyéb zsidó egyesületek hétfőn nagy tüntetést rendeznek. A tüntetésen nem-zsidó személyiségek is felszólalnak.

Holtpontra jutottak az angol-szovjet tárgyalások

Szovjet-Oroszország a tanácskozások végleges megszakításával fenyeget. Halifax szükség esetén személyesen utazik Moszkvába

Londonból jelentik: Az angol-szovjet tárgyalások holtpontra jutottak. A Szovjet a legújabb angol ajánlatra azt felelte, hogy ragaszkodik eredeti álláspontjához, mely szerint csak teljes viszonyosságon alapuló, háromoldalú katonai szövetséget tart megfelelőnek haladéktalan vezérkari megbeszéléssel. Lehetséges, hogy Maisky londoni szovjet nagykövet a pénteki nap folyamán újabb utasítást kap Moszkvától, de ha ez sem viszi előbbre a helyzetet, akkor Chamberlain péntek délutáni beszédében csak nagy általánosságban nyilatkozik a tárgyalások állásáról. A diplomácia súlypontja ebben a kérdésben Párizsba tolvódik el, ahol Halifax angol külügyminiszter szombaton Bonnet-val és Da-

ladier-val a francia közvetítő javaslatról fog tanácskozni. Ha az ellentéteket nem sikerül leküzdni, Halifax párizsi és genfi tanácskozásai után személyesen utazik Moszkvába.

A francia lapok közül a *Matin* arról tud, hogy a Szovjet a legutóbbi angol javaslatokat elfogadhatatlannak minősítette és azzal fenyeget, hogy végkép megszakítja a tárgyalásokat.

Mit tartalmaz a Moszkvának adandó új ellenjavaslat?

Párizsból jelentik: A *Petit Journal* és a *Matin* szerint a moszkvai válaszcikkezre

adandó ellenjavaslatok három pontban foglalhatók össze. Ezek:

1. A Szovjet provokátlan támadás esetére szavatolja Románia, Lengyelország, Esztország, Litvánia és Lettország határait.

2. Franciaország és Anglia biztosítékot ad a Szovjetnek, hogy automatikusan segítségére sietnek, ha a fenti országok irányában vállalt szavatosságából kifolyólag támadás érné.

3. Tanácskozások és vezérkari megbeszélések útján leszögezik a három szövetséges állam akcióit, felelősségét és szerepét.

Anglia hajlandó elősegíteni a lengyel-német megbékélést

Londonból jelentik: Az alsóház csütörtöki ülésén Chamberlain miniszterelnök írásbeli választ adott egy interpellációra, melyben azt kérdezték, hogy hajlandó-e az angol kormány Németország és Lengyelország között a jó kapcsolatok megteremtésében segíteni, hogy ezáltal a két ország közötti viszályt békésen megoldják. A válasz igenlő volt, hozzátéve, hogy különösebb lépéseket az angol kormány csak abban az esetben tehet, ha valamelyik érdekelt állam részéről ezt kívánják.

Gafencu külügyminiszter egy dunai hajón találkozik a jugoszláv külügyminiszterrel

Belgrádból jelentik: Politikai körökben híre jár, hogy Gafencu román és Cincár-Markovics jugoszláv külügyminiszter a legközelebbi napokban egy dunai hajón találkozik. E körökben lehetségesnek tartják, hogy a két külügyminiszter találkozására már vasárnap sor kerül.

A francia vezérkar főnöke Angliában

Londonból jelentik: Gamelin francia vezérkari főnök a jövő hónapban Angliába utazik, ahol részt vesz a katodai megbeszéléseken. Ez alkalommal megerősítik Anglia és Franciaország együttműködésének előfeltételeit.

Francia-török megegyezés a Szandzsák visszacsatolásáról

Május 22-én egyesítik a Szandzsák területét Törökországgal

Istanbulból jelentik: Lapértésülések szerint Franciaország és Törökország között megállapodás jött létre, melynek értelmében az alexandretti Szandzsákot, vakyis Hatait végleg egyesítik Törökországgal. A Szandzsák területére újabb török csapatok vonulnak be s a területnek Törökországhoz való csatolása május 22-én történik meg.

Franco tábornagy az új Spanyolország nevében birtokba vette Madridot

Kétszáz ezer katona vonult fel a nagy győzelmi díszszemlén

Madridból jelentik: A spanyol polgárháború hivatalos befejezéséért Madridban pénteken megtartották a nagy katonai díszszemlét, melyen 200 ezer katona vett részt. Röviddel 9 óra előtt a lakosság viharos ünneplése közepette Franco tábornok bevonult Madridba. Franco az új Spanyolország nevében birtokba vette a spanyol fővárost. A tábornok kíséretében volt a legfelső hadvezetőség valamennyi tagja. Az ünnepség megkezdése előtt Franco tábornoknak átnyújtották a Laureadát, amelyben méltatják Franconak a haza érdekében szerzett érdemeit. Az átnyújtás után felolvasták a Laureadát, majd 9 órakor megkezdődött a katonai díszszemle, amelynek során az olasz önkéntesek is felvonultak.